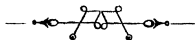

IZIDOR,

pobožni kmet.

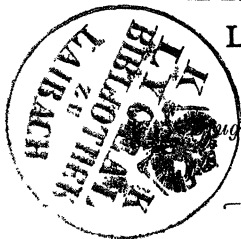

Bukvice

ljubim kmetom na korist.

Iz nemškega preložil

L. Dolinar.

...ugi popravljene natis.

V LJUBLJANI.

Natisnili in založili J. Blasnik-ovi nasledniki.

1887.

*Z dovoljenjem milost. kneza in škofa Ljubljanskega
Antona Alojzija.*

Predgovor.

Kmetiško življenje je silno težavno in trudapolno. Večinoma je kmetu jako težko prerediti svojo navadno obilno družino, ker drugih prihodkov nima, kakor mu jih daje delo pridnih rok. Zgodaj zjutraj mora vstajati in delati do trde noči; truditi se mu je brez dobrih jedil, da, dostikrat tudi še celo brez potrebnega spanja. Tako se mu godi večinoma dan za dnevom. Prvi noč in dan dela, da bi dolg poplačal, drugi se trudi, da bi iz zemlje izvlekel potrebni denar, ki ga bo moral šteti za najeto njivo, tretji in teh je pa največ, pridobi z velikanskim trudom in trpljenjem komaj sebi in družini za živež in potrebno obleko.

Kako toraj ti reveži vendar še morajo čas dobiti med vednim delom in tolišnjimi težavami svojega življenja, kedar bi kaj na svoje zveličanje

IV

mislili? Ali je mogoče, da bi se smeli še nadjati nebesa prislužiti si, ker so noč in dan tako silno v zemljo zaverovani in z delom preobloženi?

Poslušajte, ljubi kmetje, na vse strani s težavami in trpljenjem obdani, poslušajte kaj Vam bom povedal. Vaše težavno in trudapolno življenje, o katerem nekteri mislijo, da jim je zapreka na poti do izveličanja, utegne Vam še na hvalo biti, ako ga na dobro obračate; ono Vas bode vodilo k pobožnosti, po smrti pa v večno zveličanje. Zato potrebujete le dveh reči, nikakor ne težkih, ki Vam bodete pa vendar le na veliko korist.

Prva je: Nikari ne tožite in nikari ne go-drnjajte.

Druga pa: Mislite na Boga in večkrat se z njim pogovarjajte. Hrepenite po njegovi sveti ljubezni in ravnajte se po njegovi sveti volji. Nikdar naj Vas ne nagibljejo k delu slabe, posvetne in hudobne želje, pač pa naj Vas vedno vodi misel, da ste za nebesa vstvarjeni; zato pa naj se Vaše oko in srce le proti njim obrača, kakor proti svojemu pravemu in poslednjemu namenu.

Ako bodete te dve reči zvesto spolnovali, se Vam bodo kmalo oči odprle, in vse, kar Vas sedaj tolikanj tare, vtruja in teži, zgubilo bo polagoma svojo tego in grenkost. Prepričali se bodete, da Vam bo vse Vaše delo in trpljenje k izveličanju pomagalo. Zato pa tudi vsak, naj že težko nosi ali naj vozi, naj bo hlapec ali delavec, pri vsakem delu lahko na Boga misli in na njegovo plačilo, ter tako upanje v sebi goji, enkrat v nebesa priti.

Pošteno in delavno življenje tu na zemlji pomagalo nam bo, da si bomo napravili zaklade dobrih del za nebesa. Otroci sveta tega sicer ne razumejo, vendar pa se ta glas povsod sliši. Nizko in mirno življenje je zares prava milost božja. Jezus Kristus sam, gospod vseh reči, si je izvolil rajši ubožni stan, kakor pa bogastvo; s tem je pa on uboštvo posvetil, da je hotel sam prav vbog na svet priti. Veliko ljudi je na svetu, kateri bi bili pogubljeni v bogastvu, revščina jih bo pa v nebesa spravila. In koliko je bogatašev, katere bo njihovo bogastvo v pogubljenje treščilo! Reveži z veliko manjšo

VI

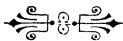
skrbjo za nebesa žive, kakor pa bogatinci in to za to, ker nimajo toliko posvetnih skrbi in posvetnih opravkov, ter lahko s celim srcem in z vso skrbjo edino le Boga iščejo. Reveži tudi nimajo tolikanj priložnosti, da bi greh delali, ker navadno niso tako pogosto zapleteni v pregrešnih zvezah, kakor bogatini. Težave, britkosti in trpljenje revežev se kaj lahko zedinijo s krščanskim življenjem; mehkužnost, mesna slast in postopanje se pa ne dajo nikdar skleniti z dolžnostmi križa.

Ponižen, delaven in s svojim stanom zadovoljen kmet, ki svoje trpljenje Bogu daruje, in kateri tudi rad kaj trpi iz ljubezni do njega, se ve v vsaki nesreči tolažiti. Pogled v nebo vlije mu mir in tolažbo v srce! Tak kmet je prijatelj božji in Bog sam ga bo obilno blagoslovil. Velike, neizmerne so dobrote, ki jih Bog kmetom deli; res slep je vsak, kdor jih ne vidi ali pa nalašč taji. Nesrečni bi bili vi vsi, ako bi toraj pri tolišnjih pripomočkih, kakor jih imate na razpolaganje, da večno življenje z njimi dosežete, taisto vendar le zgubili.

Pristavek prestavljalca.

Bukvice o pobožnosti kmeta Izidorja, ki mi jih je prijazna roka posodila, so mi bile tolikanj všeč, da kar nisem strpel, da bi jih ne bil preložil. Dober in pobožen duh je v njih, kakoršnega bi morali vsi kristjani imeti, ga ohraniti in v njem živeti. Žal, da ga je čedalje manj! Dober namen me je toraj vodil do prestave teh bukvic, da bi tega duha vsaj v nekterih srcih zopet poživil. Nadjem se, da bom marsikomu vstregel s tem malim delcem.

Beseda k drugemu natisu.

Ne dà se tajiti, da je med našim preprostim narodom od dne do dne več surovosti, ktera se na vse strani čudovito hitro razširja, k čemur slabi izgledi silno veliko pripomorejo; da oni so poglavitni vzrok, da je današnja dorastla mladina tako podivjana. Marsikak mladeneč bi ne bil tak, ko bi imel kaj dobrih izgledov svoje enakosti in iz svojega stanu okoli sebe. V tej le knjižici nadjamo se podati narodu takih izgledov in Bog daj da bi si vsak, kdor jo bo prečital, uravnal tudi kolikor toliko življenje po njej. Polna je zlatih nauk v mični pripovedovalni besedi in za našega kmetiča, kakor nalašč, da mu bo kratek čas delala v nedeljih popoldne po kršćanskem nauku ali pa v dolgih zimskih večerih, kedar brenče po hiši kolovrati. Le radi in pogosto jo berite, nekaj bo že ostalo. V to naj nam pa skupaj pomaga Bog in sveta brata Ciril in Metod.

Založniki.

Če se boš Gospodovih zapovedi držal, razlil bo on svoj blagoslov čez vsa dela tvojih rok.

Mojz. V. bukve 28. pogl.

I.

Izidor in njegova družina.

Deseti dan majnika je bil vedno dan veselja pri Izidorjevih; njegov rojstni dan je bil in god njegovega priprošnika pri Bogu. Delal tedaj ni nihče, pač pa so na vso moč po hiši posnažili, in na vsacega obrazu bral si mir in veselje. Izidor je šel ta dan vsako leto v svojem nekdanjem svatovskem oblačilu sè svojimi otroci k sveti maši. Ondi se je zahvalil Bogu za vse prejete dobrote in darove in ga je prosil, naj ga še nadalje ohrani v svoji milosti. Konečno je pa po mnogoletni navadi Bogu daroval sebe, svojo družino in vse svoje premoženje, ter je izročal vse neskončni božji previdnosti v varstvo. Po sveti

maši so se vrnili domu, kjer so se otroci okoli očeta zbrali in so mu prav presrčno in ljubeznjivo srečo vošili, kakor jih je to mati vže od nekdaj vadila, da se s tem očetu hvaležne skazujejo. Izidor jih je pa družega za drugim objemal, na se pritiskal in blagoslavljal.

Vsi so bili prav veseli v živahnem pogovoru pri kosilu, ktero ni bilo kdo vé kako bogato, vendar pa je šlo vsem jako v slast. Če je pa Izidor spregovoril, so vsi obmolknili, dobro vedoč, da slišijo kaj modrega in lepega, sploh podučljivega.

Toda pustimo te dobre ljudi pri njihovem kosilu, kjer se nedolžno v Gospodu razveseljujejo, ker imajo čisto in lahko vest, ter se rajši nekoliko v Izidorjevo preteklost ozrimo.

Izidor se je v dotičnej vasi rodil, kjer je prebival. Roditelji so ga lepo v strahu božjem izredili, ker so ga vže v otročjih letih krščanski nauk učili in pa vadili so ga božje zapovedi spolnovati. Živel so, kakor ponižni kristjani v tihi selski tihoti, ne da bi se bili kedaj le količkaj povzdigavali čez svoj od Boga jim namenjeni stan. Oče in mati sta jako pridno delala

od zgodnje zore pa do poznega mraka; pri vsem tem darovala sta pa vedno z največjim zaupanjem ves pot svojega obraza, vse njune stiske in težave Bogu svojemu stvarniku. Zato ju je pa Bog tudi kmalu k sebi poklical. Izidor kljubu temu ni nikdar pozabil prelepih nauk in izgledov, temveč si jih je vse v srce zapisal ter je svoje roditelje vedno posnemal, kako da je dobremu kristijanu živeti.

Zemlje ni imel veliko in še tista je bila gosposke last in pri družini le v zakupu, pač pa veliko sreče. Podedoval je bil namreč svoje zakupljeno posestvo po svojih roditeljih; prav za to mu je bilo pa tudi tolikanj drago, da bi ga za celi svet ne bil prodal, ko bi bilo njegove. Navadno si je redil po dve kravici. Ko mu pa ena pogine, si revež ni mogel toliko skupaj spraviti, da bi si bil omislil drugo. Nekaj polja in travnikov je bilo pri tej hiši vže od rodu do rodu v zakupu in to je zadostovalo, da se je Izidor pošteno preživel in pa spodobno oblačil.

Izidor je bil sedaj 50 let star in vže nekaj let vdovec. Smrt njegove žene vsekala mu je krvavo rano v njegovo srce. Rojena je bila ranjca

tudi v domači vasi, in Izidor si jo je zbral za družico na trnjevem potu tega življenja, ker se mu je jako pametno deklica zdela in srečen je bil z njo. Bog ju je blagoslovil s čvetero otroci, katerih prvi trije so bile deklice, poslednji pa deček. Le-ta je prišel prav na posebno veselje očetu in materi. Toda kedo ume nerazumljive sklepe božje previdnosti?

Veselje pri Izidorjevih ni dolgo trajalo, kajti kmalo po porodu Ivanovem, tako je bilo dečku ime, umrla je blaga mati.

Vso svojo potrpežljivost in zaupanje moral je Izidor zbrati, da zbog tolišnje nesreče ni obupal nad božjo previdnostjo in dobroto, temveč se je podvrgel božji sveti volji. Dvakrat toliko mu je bilo sedaj delati in noč in dan skrbeti, le da bi svojo družino mogel pošteno preživeti. Na veliko srečo in veselje očetovo pomagala mu je pri delu prav kmalo najstarša hči Micika, ter mu tako zljajšavala hudo nalogo, veliko družino pošteno prerediti. Ker je bila tudi sicer jako pridna in se je lepo vedla, je je bil Izidor jako vesel. Bila mu je v tolažbo na stare dni. Druga

hči Rozika je tudi doma ostala in stareji pri delu pomagala; vrh tega hodila je pa tudi k sosedu, kedar so imeli ondi kaj več dela. Najmlajša, Franica, se je mlada omožila. Vzela je zidarja, ter je postala v teku nekterih let mati velike družine.

Ivan ni bil še deset let star in vže je pokazal, da očetova in Micikina skrb zanj ne bo brezvspešna. Malo je bilo otrok v vasi, ki bi bili tako priljudni, vbogljivi in razumni, kakor je bil Izidorjev Ivan. Posebno so ga bili pa veseli g. župnik in so si ga odbrali za angeljsko službo. Ivan jim je stregel pri sv. maši.

Tako je bilo razrejeno v hiši pobožnega Izidorja. Vsi so bili na zemeljskem premoženju jako revni, pri vsem tem pa vendar srečni.

Povrnimo se zopet h kosilu na Izidorjevega godú dan. Ravno so sedeli pri kosilu, na mizi je pa ležala jabolčna potica, kar se odpro duri in nekaj sosedov in sorodnikov je prišlo Izidorju srečo vošit. Vsi, ki so ga poznali, so ga ljubili in le eno ime imeli so zanj v celem okraju: dobri Izidor namreč.

„Bog Ti daj veliko srečo ljubi prijatelj, oglasi narprvi oče Marcél, želim Ti, da bi se ti v bodočem letu bolje godilo, kakor dosedaj.“

„Hvala lepa, oče Marcél,“ pravi Izidor, „po pravici Vam povem, da si ne želim ničesar več. Res nisem bogat, vendar pa zadovoljen s tem kar imam, kar mi je Bog dal. Ker je toraj božja volja tako, da moram biti reven kmet, ne menjam z nobenim bogatinom v naši deželi.“

„Modro si govoril Izidor,“ pristavi zopet Marcél, „ali vendar bi te ne pritiskalo tako, če bi ne bili zgubili kravice, ali pa če bi bili letos toliko pridelali, da bi se bil lahko kupil drugo.“

„Vrjemite mi,“ nadaljuje Izidor, „da se je vse to zgodilo po božji volji, za kar moram Bogu le hvaležen biti. Vsako reč, ki mi pride iz njegove roke smatram za dar, ki mi dojde od najboljšega očeta!“

Dolžnost moja je, da ga hvalim, kedar me z dobrotami obsiplje, kakor tudi, kedar mi njegova roka zopet pobira nezaslužene dari. Poglejte vendar ljubi Marcél, kako li bi mogel in smel godrnjati, ker imam tako dobre in prebrisane

otroke, tako trdnega in pridnega zeta; od vseh se nadjam le veselja in podpore na stara leta.“

Izidor se ljubeznivo ozre po svojih otrocih in vnucih, ki so ta hip vsi k njemu prihiteli. Vsak bi mu bil rad pokazal, kako da ga presrčno ljubi. Izidorju se je milo storilo zaradi tolišnje sreče in solze presrčne radosti so se mu vtilile po licih. „Le vedno tako zjedinjeni ostanimo,“ reče Izidor, „edinost nam prinese srečo. Saj imamo vsi roke, trdne roke za delo, pridnosti nam pa tudi ne manjka. Vsak izmed nas naj le svojo dolžnost stori in prav ničesa nam ne bo manjkalo. Če bode pa Bogu všeč, da nam težav in nadlog za poskušinjjo pošlje; če bi meni bolezen ali starost delo zabranjevala“

„O oče, oče,“ vskliknili so vsi otroci ob enem, „nič se ne bojte, potem bomo pa mi za Vas delali in mi Vas bomo živili. Nikdar ne boste zapuščeni!“

Ivan prinese sedaj očetu vošilo, katero je bil poprej jako skrbno in čedno spisal. Kakor je najlepše znal, sestavil je ondi občutke svojega srca. Da, še celo svoje matere se je ondi spominjal, če prav je nikdar poznal ni.

„Ivan,“ pravi Izidor in dečka objame, „dobra mati tvoja te ni mogla izrediti. Oj, dal Bog, da bi jo bil vsaj jaz mogel dostojno nadomestiti! Bog mi je dal po njej velik zaklad, kterega pa nisem bil vreden in zato mi ga je zopet vzel. Nadjam se pa, da je ona sedaj v nebesih, kjer za naš vse Boga prosi; zato pa moramo tudi mi za njo moliti.“

Izidorjevi so sedaj najpoprej opravili molitev po jedi, na to pa še pristavili „očenaš in češčeno Marijo“ za vse verne mrtve.

Po molitvi se je pričel pogovor o kmetijstvu, kako letina kaže, o čemur je vsak vedel kaj družega.

Vsi so bili prav dobre volje. Domu grede so bili vsi v tem edini, da pri Izidorju prav po kristjanski šegi očetov god praznujejo. Ondi se ni nikomur bati, da bi si na kakoršen koli način svojo vest obtežil. Pač pa se je vsakdo od Izidorjevih poslovil z mirno vestjo in s polno glavo dobrih mislij.

II.

Izidorjeva pobožnost.

Vse, kar smo slišali do sedaj o Izidorju lepega, potrjuje nam, da je on zvesto spolnjeval svoje dolžnosti do Boga, do sv. cerkve in svojega bližnjega. Kakor smo že rekli, je bil mož sam tako srečen, da je bil prav temeljito podučen v skrivnostih sv. vere vže v svoji nežni mladosti. Ko je dorastel, si je vestno prizadeval v spoznanji teh skrivnosti od dne do dne boljje vtrditi se. V resnici je v tej sveti učenosti kmalo tako moder postal, kakor jih je malo po kmetih. Vsak dan je vstajal vže pred solničnim izhodom in je pred vsem novi dan Bogu daroval. Na to je mož prav presrčno opravil svojo jutranjo molitev in je Boga prosil, da naj bi mu blagoslovil vsako delo; da naj sprejme njegov pót in trpljenje za odpuščanje grehov; da naj mu podeli milost, da se bo podvrgel v vseh rečeh njegovi sveti volji. Tako je molil Izidor nekoliko časa sam za se, na kar je poklical svoje otroke. Ko so se le-ti opravili, pokleknili so vsi skupaj in Ivan molil jim je skupno jutranjo molitev.

Oj kak lep je bil pogled na to nedolžno, bogaboječo družino, kedar je vsa v molitev zatonjena v prahu klečala pred svojim Stvarnikom v trdnem zaupanju, da bo tisti, ki ptice pod nebom redi, tudi njej podelil potrebni živež.

Po molitvi stopil je vsak za svojim odkazanim delom, kjer je ustrajal do opoludne. Tedaj pa so se zopet vsi zbrali okoli bele štirioglate mize, kjer so hvaležno, mirno in zmerno povživali božje dari. Ravnali so se vedno prav po besedah sv. Pavla, ki je pisal: „Pijte ali jejte, ali delajte kaj drugega, storite vse k časti božji.“

Pri večerni molitvi si jih zopet vse zbrane našel. Izidor je imel pa še tudi to lepo navado, da jim je vsak večer kaj bral o sveti veri, ali iz življenja svetnikov ali pa kako drugo lepo prigodbo. Na ta način je vedno posredoval v svoji družini, da je šel vsak z dobrimi mislimi k pokoju, da se je priporočil Bogu in angelu Varhu in da je lahko in z dobro vestjo zaspal. Tako je živel ta pobožni mož s svojo družino dan na dan v sredi posvetnega hrupa prav po volji božji. Ker je bil zadovoljen s svojo revščino pri obilnem vsakdanjem poslu in ker je brez

šuma in posebnega šundra svoje dolžnosti zvesto spolnoval, si je nabiral pred Bogom dan na dan zaslug v nebesih, iz katerih se mu je pletel nevenljiv venec večnega življenja. Dober namen, s katerim se je vsakega dela poprijel, prinašal mu je božji blagoslov v hišo, po drugi strani so mu bila pa taka dela tudi v nebesih na zasluženje šteta. Srce njegovo je pa prav zarad tega tudi vedno le gori koprnelo ter je še take malenkosti Bogu na čast opravljal.

Izidor se v navadnem življenji od družih ljudi ni prav nič razločil, pač pa je bil velikansk razloček med njim in njegovimi sosedi v nebesih pred njegovim Očetom, kjer se mu je nabiral velik zaklad nestrohljivih dragocenosti, ktere si je Izidor vse s svojim potrpljenjem tukajle nabiral. Ves teden je pridno delal v nedeljo je pa počival; nedelja mu je bila vže od mladosti dan veselja in prave srčne sreče. Hvalil je Boga, da je ta dan ljudem v počitek določil, zato je pa Izidor nedeljo prav po Gospodovi zapovedi posvečeval. Daleč je imel sicer v cerkev hoditi, toda kljubu temu je ni ob nedeljah in praznikih nikdar zgrešil, da, še celo v delavnik je rad

tjekaj pot ubral, če mu je delo le količkaj dopuščalo. Nedelje si pa se misliti ni treba, da bi se Izidor ne bil cele službe božje udeležil. Vselej je šel tjekaj sè svojimi otroci, naj je bilo vreme kakoršno koli, naj so bila pota še tako grda in težavna. Nikakor pa mu ni šlo v glavo, kako da so nekteri tako zanikrni za službo božjo, da jih vsako slabo vreme od taiste odvrača, da se niti svete daritve ne udeležijo, pri kateri se Gospod nebes in zemlje sam tolikanj poniža, da iz nebes doli pride.

Tudi o popoludanski službi božji imel je Izidor jako lepe misli. Njegovo nepremakljivo načelo bilo je, da kdor popoludansko službo božjo zanemarja, tisti naznanja svojo silno majhno gorečnost do Boga in javno pokaže, da prav nič ne mara za pomoč katoliške cerkve in za vredno ter spodobno praznovanje nedelj in praznikov. Prav zato je pa Izidor tem raje zahajal k krščanskemu nauku, k večernicam in litanijam in je bil vselej prav iz srca vesel, kedar je mogel z družimi verniki vred peti in Boga častiti.

In kako je obiskoval Izidor božjo hišo? Morda tako, kakor ogromna večina mlačnih

kristijanov, ki hodijo tjekaj zijale prodajat ter svoje nemarnost in zanikernost razkazovat? Pri vsem tem se pa še o posvetnih rečeh pogovarjajo in pobožno ljudstvo pohujšujejo. O Izidor ni bil tak! Kedar je on čez cerkveni prag stopil, povzdignil je takoj svoje srce k Bogu. Ves je bil tako v Narvišjega zamaknjen, da se mu je vže na zunanosti videlo s čim da ima v srci opraviti. Ljubezen in gorečnost do nebeškega Očeta brala se mu je že na obrazu. Pri sveti maši je ni bilo reči zanj na svetu, da bi ga bila mogla tako zmotiti, da bi bil on svojo pozornost obrnil od presvete daritve, ktera se je obhajala za zveličanje celega sveta.

V Izidorjevem kraju je bila jako grda razvada, da se je pridigi mnogo poslušalcev odtegovalo. Kakor hitro je zvonček k pridigi zapel, so ljudje venkaj lezti jeli, kakor bi se branili besedo božjo poslušati.

Gospoda župnika je taka nepopisljiva mlačnost do božje besede globoko v srce pekla. Večkrat so se na prižnici javno britko pritoževali, ter so malomarnežem poslušanje besede božje prav toplo priporočali, toda kaj, ker se jih žup-

nikova beseda ni prav nič prijela. Izidorju že zopet ni šlo v glavo, zakaj bi katoliški kristijan ne poslušal rad božje besede. Večkrat je zdihnil, da, ko bi nas hotel kak kralj ali kateri njegovih najvišjih služabnikov podučevati, po katerem potu da nam je dospeti do najvišje zemske sreče, joj kako bi se srečne šteli pred celim svetom! Tukaj nam pa po svojih namestnikih sam Bog svoje postave razlaga, obeta nam večno, neminljivo srečo, mi ga pa nečemo poslušati. To je vendar slepota nad vse slepote! Tako je govoril Izidor s tem in onim svojih sosedov tako dolgo, da jih je večina popustila svojo grdo navado. Sosedje so mu bili pa tudi hvaležni za to, kajti spoznali so, kedar so že nekoliko časa h krščanskemu nauku hodili besedo božjo poslušat, da dosedaj niti najnavadnih svojih dolžnosti niso spolnovali, ker jih poznali niso. Mislili so, da krščanski žive, pa so z velikimi koraki drli v večno pogubljenje.

Rekli smo že, da je pobožni Izidor vso nedeljo praznoval. Zato so se mu pa tudi nezmerno gnjusili vsi tisti, ki so na svojo veliko nesrečo dan Gospodov obračali na razne razujzdanosti,

zvečer so pa pri pijači in igrah zaslužek celega tedna poganjali. Izidor je dobro vedel, da je pripuščeno v nedeljo po službi božji kak kratek čas napraviti. Kako si je on delal kratek čas? Hodil je sè svojo družino na sprehod, ali je šel vas k svoji hčeri, ali pa h kakemu drugemu sorodniku. Tu pa tam je dovoljeval svojim otrokam tudi še druge kratkočasnosti, toda le toliko, kar je bilo prav, pošteno in ne preveč. Radi so k njemu zahajali tudi njegovi sosedje, posebno taki, ki so se že sami prepričali, kako dobro da je po njegovem svetu ravnati se.

Ob takih prilikah je Izidor govorjenje vedno le kaj božjega obračal; tu in tam vzel je tudi pridigo v misel. Beseda je dala besedo, ker je vsak toliko pritaknil, kolikor mu je ravno v glavi ostalo, so se na ta način verske resnice prav korenito srca prijele. Tudi brali so kaj iz kakih podučljivih bukev. Izidor je vedel ob takih prilikah vedno kaj novega, mično-podučljivega, kar se je vsakemu prileglo.

Eden najbolj pogostih vasovalcev pri Izidorju je bil pa oče Marcél, vže prileten starček, ki je blizo ondi stanoval. Marcél je v svoji mla-

dosti jako nebrižno živel; večno življenje mu niti na misel ni bilo. Še le kedar je Izidorja natančneje spoznal in njegovo življenje opazovati jel, spekla je tudi njega vest. Iskal je priložnosti, da se je z Izidorjem bolje seznanil. Večkratno vasovanje pri njem napeljalo ga je zopet na pravo pot, da je začel svoje krščanske dolžnosti spolnovati. Ni je bilo skoraj nedelje, da bi Marcéla ne bil dobil pri Izidorji, kjer se je z njim ali njegovimi otroci kaj kratkočasnega pogovarjal.

Marcél je pa tudi še iz družega vzroka tako rad k Izidorjevih vas zahajal. Doma so namreč njegovi lastni otroci silno grdo z njim delali, kar si je bil pa ubogi Marcel sam kriv. Ker je namreč mnogo let malomarno in zanikrno živel, tudi ni vedel, da je ravno sv. vera tisti dar božji, ki je človeku pri njegovi vzgoji negibno potreben, ako hočemo sploh človeka in ne živinčeta izrediti. Marcel tega ni vedel, zato pa svojih otrok tudi ni krščanski, še manj pa človeški izgojil. Sedaj je pa vžival sad tiste nesrečne vzgoje. Namesto miru in počitka v domači hiši, imel je le jezo in žalost. Otroci njegovi se ga niso nič bali, zato ga pa tudi ljubili niso.

Kar se je le dalo, so grdo z njim ravnali in ubogi Marcel nikdar ni slišal prijazne domače besede. Zato se mu je pa tolikanj dobro zdelo, če se je mogel tem nehvaležnim otrokom odtegniti. Kolikor manj je za lastne otroke maral, tem bolje so mu bili vseč Izidorjevi dobrosrčni in razumni pri vsem tem uljudni otroci. Kedar je primrjal to blagoslovljeno hišo sè svojo, vselej so se mu udrle britke solze po zgubančenih licih.

III.

Kako se kmet spolnovajoč svoje dolžnosti lahko vzveliča.

Nekoga večera sedel je Marcel zopet zaradi nerodne svoje družine prav v dno srca užaljen pri Izidorjevih in se nikakor ni mogel vzdržati, da bi se ne bil Izidorju bitko pritožil, kako da je na njegovem domu. „Preljubi prijatel, kako si pač srečen, zdihnil je stari Marcel in pa solze si je obrisal z dlanjo. Meni se zdi, da na celem svetu ni bolj zadovoljnega človeka, kakor si ti.

Povej mi vendar, kaj naj storim, da bom tudi jaz tako zadovoljen in srečen?“

„Za to, ljubi oče Marcel, Vam ni prav nič družega treba, kakor edino le to želeti, kar Bog hoče, potem boste vže tukaj srečni. Kakor so nam pa danes gospod župnik povedali, pa ne le tū, temveč tudi na onem svetu.“

Marcel molče prikima, in pravi: „Ali pa niso gospod župnik preveč tirjali? Gospod župnik zahtevajo, da bi bili mi že tukaj sami svetniki! Vidiš, nikakor mi neče v glavo, kako bi mi ubogi kmetje, ki komaj zjutraj in zvečer prav površno svojo molitev opravimo, tako svetí postali, kakor pa tisti možje, ki so za vero umrli, ali ki so po puščavah živeli in toliko čudežev delali? Le pritrđi mi, da je to prav toliko mogoče, kakor brez jedi živeti.“

„Oho, ljubi oče Marcel, kar ste mi sedaj-le povedali, ste mi le pripoznali, da božje besede niste prav razumeli. Gospod oče so nam natanjko dopovedali, kaj da nam je storiti, ako se hočemo izveličati. O kakih mukah, ali da bi morali po puščavah hoditi in čudeže delati, niti govorili niso. Saj si nihče ne želi, da bi ga po njegovi

smrti za svetnika postavili, ali da bi se naš spomin v cerkvi božji obhajal s kako posebno sv. mašo ali z drugimi cerkvenimi obredi. Taka želja bi bila prazna in predrzna ošabnost ter pregrešna zazdevnost. Posebne milosti, s katerimi je Bog le nekatere svojih služabnikov poklical, niso za to, da bi jih posnemali. Pač pa nam je svetnike in izvoljene v tem posnemati, da dolžnosti vere in stanu sploh vestno dopolnujemo, ne pa le v posebnih zadevah. To je vse, kar nam je potrebno in sicer edino potrebo za večno življenje. Zato se pa tudi smete nadjati, o Marcel, ne da bi obupali, po smrti taisto doseči.“

„Tega jaz niti misliti ne smem, kajti vedno se mi tako dozdeva, da ta velika sreča ni meni pripravljena. Ob enem se pa bojim izreči, da se večni sreči v nebesih ne odpovem,“ pravi žalostno Marcel.

„Ljubi moj sosed,“ zavrne ga prijazno Izidor, „to Vam rad vrjamem. V nebesa iti in svet postati je in eno tisto. Za to, kakor za ono nam ni družega treba, kakor zapovedi božjih se moramo držati in da to kar delamo, Bogu na čast in naši duši na izveličanje delamo.“

„Ali preudarite vendar ljubi Izidor, da smo mi revni ljudje in neučeni in da nimamo toliko pripomočkov za nebesa, kakor učenjaki, bogatini in olikanci,“ ugovarja zopet malosrčni Marcel.

„Kdo to pravi,“ zavrne ga resnobni Izidor, „še tišočkrat več jih imamo, ljubi moj Marcel. Bogatini in učenjaki imajo silno veliko skušnjav zavoljo svoje lakomnosti in prevzetnosti. Kar je pa z nami in z našo okolico v dotiki, je pa vse bolj po duhu svete vere. Naša opravila, naše prebivališče, obleka, živeš, vse, vse, kar imamo, pomaga nam lahko v nebesa.“

„Kako le, prosim Vam razložite mi to? Kedar jaz zemljo obdelujem, pod milim Bogom na nič družega ne mislim, kakor to, kako bi prav veliko pridelal, da bi imel zadosti za svoje potrebne opravke. Nikakor toraj ne morem umeti, kako bi si s tem nebesa služil?“

„Resnico ste govorili Marcel; večina ljudi, kar nas je kmetiškega stanu, res tako dela. Kljub temu, da se trudijo, kakor črna živina in da si morajo v potu svojega obraza svoj kruh služiti, ne bodo prav nič boljšega plačila dosegli, ker svojih mislij nikdar ne povzdignejo k Bogu,

ter mu nikdar ne darujejo svojih križev in težav. Da, da, velika večina navadno pozabi, kaj da je dolžna svojemu stvarniku.“

„Vi toraj hočete, ako Vas prav razumem, da bi med delom vedno molili. Ali povem Vam, da če bi tudi kdo poskušal, vsaj dobro bi ne mogel moliti.“

„I Bog obvaruj, tega nisem nikdar trdil. Le prav razumeti me je treba. Vsi, kolikor nas je, ustvarjeni smo za nebesa in ni v tem nobenega razločka med nami, bodimo že revni ali bogati, vojvode ali delavci, imenitni ali priprosti. Bog pa tudi ne tirja od nas, kar ni mogoče, da bi večno življenje dosegli. Mi, kar nas je kmetov, moramo na polji trdo delati, zato nikakor ne moramo misliti, da bi redovniški živeli. Pač pa moramo dopolniti dolžnosti do Boga, ki je prav tako moj oče, kakor je on pravi oče guardijana v samostanu. Zato je pa naša dolžnost, da radi in zvesto zjutraj molimo, pozneje pa — kedar se nam ponudi priložnost.“

„Oh in prav to sem tolikrat zamudil,“ odvrne žalostno Marcel. „Kar me tolaži je to, da sedaj tolikanj več molim in se sedaj vsak dan

Bogú popolnoma darujem. Le reči Ti moram še, da nikdár ne molim dolgo.“

„Poglavitna reč je,“ potolaži ga Izidor, „da molite goreče in pobožno. Bog je neskončno dober; postavil nas je na kraj, kjer moramo silno veliko delati in pa še kakó urno. Zato pa tudi več ne tirja, kakor le toliko, kolikor je nam moč storiti. Molimo pa vendarle vedno lahko.“

„Tega že zopet ne umem. Vi hočete, da bi vedno molili. Razložite mi, kako mislite to?“

„Vedna molitev, oče Marcel, ne obstoji v vednem ponavljanji „očenaša“ ali „češčene Marije“. Kdor tako misli, ta ne misli prav. Naša vedna molitev naj bo taka, da namreč vsako svoje delo in trpljenje s kratkimi besedami Bogu v dar prinesemo ter večkrat čez dan svoje srce k njemu povzdignemo. Tako moliti učili so me gospod župnik v moji mladosti. Od tedaj vedno tako molim in povem Vam, da nahajam prav veliko veselja in tolažbe v takej molitvi.“

„Aha, taka je toraj tvoja vedna molitev; no teška nikakor ni. Lepa ti toraj hvala za poduk in Bog naj ti poplača, ker si mi svoje

skrivnosti razložil. Prizadeval si bom, da si jo tudi pridobim to lepo lastnost.“

„Oče Marcel, siliti se Vam ni treba k povzdigovanji srca; to je reč, ki mora sama po sebi priti. Če se bodele le nekaj časa vadili v taki molitvi, hodila Vam bo potem sama po sebi na misel, kakor hodi dobremu sinu njegov ljubi oče na misel. Poleg tega mora nas pa tudi delo in kar je pri nas, na Boga in na kake svete misli napeljavati. Nebo, ki se nad nami razpenja, solnce, ki nas tako prijazno obseva in dobrodejno ogreva, to silno lepo ponočno nebeško zagrinjalo obstoječe iz milijonov in milijonov svetlih zvezdic nam vedno govori: „Poglej in hvali svojega stvarnika.“

„Bi že bilo, ko bi ne bili vsega tega že tako silno navajeni, da nas nič več ne gine.“

„In vendar je to nad vse lepo in polno modrosti božje, da se moramo vedno le čuditi nad božjo vsegamogočnostjo. Toda ni nam treba gledati po teh višavah. Vže na zemlji, okoli nas je vse polno reči, ki v nas budé svete želje in pobožne misli. Spisal sem si nekoliko takih reči, ljubi oče Marcel in če hočete, Vam jih dam.“

„Prav hvaležen, iz srca hvaležen ti bom za-nje, ljubi Izidor!“

Med tem je ura osmo odbila in to je bil navadno čas ločitve. Marcel vstane in se hoče posloviti. Kar pridejo Izidorjevi otroci, ki so do sedaj na tihem poslušali, kaj sta se očeta pogovarjala, ter obstopijo Marcela, češ, vsaj majheno naj še posedí. Tudi Izidor je rekel: „Mladina danes ni še nič z nami govorila; privoliva ji toraj, da nam tudi kaj pové. Micika, povej nam ti, katero premišljevanje v mojih spisanih bukvicah te najbolj veseli?“

Marcel se je jako zadovoljen takoj zopet vsedel. Micika je pa dejala: „Oče, tisto me vedno najbolj veseli, kar se z mojim opravkom najbolj strinja. Kedar ženem kravico na pašo, spominjam se svete Genovefe, ki je tudi živino pasla, pa vendar svetó živela. Po njenem zgledu si potem sama prizadevam pobožno živeti. Občudujem tudi božjo dobroto, da morem z majhno šibo, tolišnjo žival pasti. Krava tako močna in velika, jaz pa tako slaba! Kako lahko bi me pobodla in vničila, če bi ji Bog ne bil dal tako voljne pokorščine.“

Kedar vidim, kako se živina od marsikterih želišč obrača, ki so ji škodljiva, si vedno mislim, da se moram tudi jaz vsega ogibati, kar je moji duši nevarno in bi jo lahko umorilo.

Kedar molzem in vidim, koliko da je mleka, mislim hvaležnega srca na gospoda Boga, kateri nam daje še boljšega mleka v preobilnem številu svojih milosti.“

„Dobro si povedala, Micika; prav veseli me, da si si iz dobrih bukvic kaj na prid obrnila. Rozika, sedaj boš pa ti kaj povedala.“

„Jaz pa najrajše prebiram premišljevanje tiste kmetiške deklice, kar ste mi rekli oni dan prepisati.“

„No, povej nam toraj kaj o njej, da bodo oče Marcel sprevideli, kako dobrotljiv da je Bog vbogim in revežem, če mu služijo taisti v resnici in ne po hinavski. Videli bodete pa tudi, kako lepe misli položil je Bog v srce te povsem neučene in vseskozi priproste kmetiške deklice.“

Rozika začne in pravi: „Tista pobožna deklica je večkrat rekla, da je ni tako zanikrne stvari pod solncem, da bi me ne spominjala na Boga in da bi me ne učila Boga ljubiti. Vsled

tega tudi večkrat zdihnem k svojemu Odrešeniku : „Ti si moja ljubezen in moje vse! Če bi tudi nikogar ne imela na tem svetu, ki bi me učil tebe ljubiti, bi me vendar že druge stvari zadosti prepričale, kako da si dober; če bi se ti pred manoj prav skrtil, pripeljale bi me tvoje stvari k tebi, da bi ti zopet služila. Če ugledam psička, ki za svojim gospodom teče, in sam ne vé, kako bi mu lepše pokazal svojo hvaležnost za košček kruha, ki ga dobi, oh, kako živo me on uči in spodbada, da ti skazujem i jaz svojo hvaležnost za neštevilne dobrote, s kterimi me obsipaš in s kterimi si me priredil za svojo službo. Kedar se domislim na vboge ovčice, kako jih strižejo in celó koljejo, revice se pa kar nič ne pritožijo, tedaj si v duhu predočujem mojega Jezusa, ki so ga tudi k smrti peljali, pa ni rekel žale besede. To me pa uči po njegovih stopinjah hoditi, trde besede in zoprne težave voljno prenašati. Kedar vidim piške pod kokljo hiteti in se pod njene peruti skrivati, se vselej spominjam, da Bog tudi nas spravlja pod peruti svoje previdnosti, da bi nas greha obvaroval. Dalje me piške uče, da se tudi meni ni bati greha, če

pribežim pod božje varstvo.“ „Glejte si, glejte si, kako čudno je vendar to,“ pravi Marcel. „Kedo bi si bil te mislil, da se nam dobre misli tako rekoč kar pod nogami valjajo.“

„In koliko reči, ljubi moj prijatelj je še le na polji, ki nas vse od kraja napeljuje na dobre misli. Sleherna cvetlica, vsak klas, vsako zrno, vsako zelišče, katero raste, napeljuje nas k pre-mišljevanju božje vsemogočnosti, če tudi ne razumemo tega velikega čudeža ter ga ne moremo drugim razkladati. Božje modrosti nas spominja vsaka žival, naj bo tista ustvarjena na našo korist ali ne. Rosa, ki cvetlice okrepčava in dež, ki nam naše njive napaja; veter, ki jih potem osuševa; solnce, ki nam zemljo ogreva; strela, ki nas plaši in nas včasih tudi pokorí; vprašam vas, ali niso to znamenja božje vsemogočnosti in dobrote? Ali če pogledate nerodovitno s plevelom preraščeno njivo: ali vas ne spominja taista, kako da dostikrat plevel slabih in pregrešnih navad v nas duší seme božje besede, njive oplevemo, da žito lepše raste; vprašam vas: ali ni tudi naša sveta dolžnost iz naših src poruvati tisto slabo poželenje, ki se je srca polastilo in nas ovira Bogu zvesto slu-

žiti? Poglejte nerodovitno drevo, katero nam kljubu našemu oskrbovanju in skrbni postrežbi ne donša nikakega sadu, ali nas ne spominja jako živo, da bode neskončno pravični Sodnik tudi nas vrgel v večni ogenj, če ne bomo s pomočjo božje milosti doprinašali dobrih del. Kedar zdihujemo pod težo velike butare, se vselej lahko predočujemo Jezusa, kako je nesel za nas težki križ in je pod njim opešal. Kedar orjemo, in sejemo, ter se potem dobre žetve nadjamo, si tudi lahko mislimo, da nas po smrti čaka obilna žetev v nebesih, če bomo tukaj po Gospodovih naukih živeli in neutrudljivo sejali dobra dela. In ali ni prav mlačvâ živa podoba tega, kar se bo na sodnji dan godilo, kedar bodo pravični ločeni od zavrženih, kakor mlatiči tukaj ločijo slamo in pleve od zrnja? Hlev nas spominja hleva Betlehemskega, v katerem se je Jezus rodil; hiša, kjer prebivamo pa tistega vbogega toda silno ljubeznjivega prebivališča Jezusovega, kjer je celih 30 let preživel, kakor vbog delavec. Skratka pa vam povem, da bi ne bilo ne konca ne kraja, če bi vam hotel razlagati vse podobe, katerih se Vam nikdar ne manjka, in vas povsod na dobre

misli napeljujejo; s taistimi se lahko pečate vsak dan, ne da bi morali pri tem delo pustite.“

„Sedaj mi pa dajte še svoj kratek spisec,“ pravi oče Marcel. „Joj, kako pozno je že in prav skrajni čas da grem domu, kjer me čaka kisla juha,“ je mož zdihovaje pridejal in vošil lahko noč.

IV.

Kakó so tisti stariši nesrečni, ki se ne brigajo za izgojo svojih otrók.

Komaj je bil oče Marcel odšel, je bila pri Izidorjevih že majhena večerja na mizi, katero so prav pridno zajemali ob prijaznem medsobojnem pogovoru. Kar nekdo prav hudo na vežne vrata potrka. Vsi ostrme, kajti ni bila navada, da bi bili vasovalci dohajali še ob tako pozni uri. Otrók je skoraj groza postalo. Ker je bilo trkanje vedno glasneje, vstane Izidor, stopi k oknu rekoč: „morda je kak nesrečnež,“ na kar okno odpre in vpraša: „kedo je?“ Mislite si: stari Marcel se je oglasil! Ko mu odpro, mož res bled in

potrtr v hišo stopi: tak je bil, da so se ga Izidorjevi kar vstrašili.

„Oh, kaj sem doživel, to je preveč, to je preveč, vbogi mož tarna in zdihujo. To je preveč, meni ni več živeti! Mislite si, iz lastne hiše so me izgnali? O nehvaležni otroci! Da bi Vas prokletstvo!“

„Potolažite se, ljubi oče!“ mu Izidor v besedo seže, „potolažite se, saj ste vendar pri prijateljih.“

„O saj vem, da sem, pri edinih prijateljih, ki jih imam na tem svetu. Oh, kako sem vendar jaz nesrečen oče! Poglej Izidor, dolgo sem stal doma pri vratih in trkal in prosil, pa nisem mogel nobenega omečiti, da bi mi bil odprl, če tudi so me slišali. Vsaj sem jih jaz tudi slišal, Tako n. pr. sem prav dobro čul, kako da sta moj sin in moj zet na vso moč zaničljivo o meni govorila in to nalašč tako na glas, da sem ju moral slišati. Zmenil se pa nobeden ni, da bi mi bil prišel odpirat. Naj čaka, rekel je prvi, saj smo ga mi tudi čakati morali. Menda misli, da smo mi njegovi hlapci ali kali. Naj bo zadovoljen, da zanj delamo in ga živimo in naj ne zahteva, da bi ga morali še na vsak migljaj

vbogati. Moja hči mi je pač hotela iti odpirat, pa ji mož ni pustil ter je hudo zarežal nad njo in prav grdo zaklel. Naveličal sem se bil ondi stati in pa potrpežljivost mi je tudi že pošla. Zato sem vskliknil: „Zanikerni otroci, o da bi tudi Vas Vaši otroci na stare dni iz lastne hiše izgnali in na cesto pometali. Kjubu temu sem pa vendar še enkrat potrkal in ko le nič ni bilo, pribežal sem semkaj k Vam. Oh Izidor, kako sem vendar nesrečen! Druzega mi ne kaže, kakor obupati.“

Trepetaje poslušali so Izidorjevi otroci Marcelove besede. Kaj tacega niso še nikdar doživeli, da, niti mislili si niso, da bi kaj sličnega sploh mogoče biló. Izidor je rekel otrokam spàt, na kar so vsi prišli k njemu po blagoslov. Izidor je vsacega prikrižal rekoč: „Blagoslovi naj te Gospod narvikši in sv. Devica Marija naj te obvaruje.“ Marcelu se je to videti silno užalilo. Njegovi otroci so ga takorekoč na cesto vrgli, pri Izidorjevih je pa videl tolikanj ljubezni in spoštovanja, ubogljivosti, miru, pobožnosti, kar je izvestno velika sreča. Strašne reči jele so se mu v duhu predstavljati. Ustnice so se mu tresle

in pogled mu je bil divji. Izidor sam ni vedel, kaj bi storil, da bi prijatelja vtolažil. Prav prijateljski ga je hotel za roko prijeti, toda Marcel mu jo je hitro odtegnil. „Pusti me Izidor, pusti me; jaz nisem vreden tvoje prijaznosti. Kedar tebe in tvoje otroke pogledam, me vselej srce zaboli. O gorje meni! Moj oče mi niso nikdar dali svojega blagoslova . . . Sicer se pa nimam kaj pritoževati, kajti tudi jaz nisem kaj boljše postopal sè svojim očetom. Očital sem mu, da mu moram živež pridelavati in on me je preklel za to. Jaz sedaj prenašam nasledke tistega prokletstva, moji otroci bodo jih pa na stare dni, kedar bodo jokali krvave solze, kajti tudi jaz sem jih proklel. O grozno je to in naša družina je že za vedno zgubljena.“

Marcel si pokrije obraz in videti je bilo kako ga je pekla huda vest. Kar obupati je hotel!

Ubogí Izidor pa samega strahú in groze ni vedel kaj bi začel, da bi nesrečnega soseda potolažil. Boljega v resnici ni vedel, kakor da je začel zanj in za njegovo spačeno družino moliti. Po molitvi ga je opominjal, da naj se le v božjo voljo izroči in v Boga naj zaupa. Konečno se mu pa še ponudi, če hoče, da ga bo domu spremil.

Izidorjevo vedenje in njegove ljubeznive besede so Marcela nekoliko potolažile; domu iti pa le še ni hotel. „Domu pa že ne grem,“ je rekel Marcel; „naši dobro vedo, da sem tukaj. Ko so me videli k vam iti, klicali so me nazaj, pa jih nisem hotel slišati.“

Grdo obnašanje Marcelove družine je tudi Izidorja zelo razžalilo, ker ni nikakor mogel umeti, kako da bi se ljudje v eni družini tako sovražili. Dostikrat je imel priložnost videti, kako da posebno po kmetih mladi s starimi ljudmi grdo ravnajo. Dobro je vedel, da imajo otroci slabotne svoje stariše za težavno butaro pri hiši. Toda kaj tacega, kakor prav sedaj pri Marcelovih, pa vendar še ni doživel. Marcel je pač po pravici obžaloval, da je sè svojim očetom tako grdo ravnal, dolžnosti do Boga tako zanemarjal in svoje otroke tako slabo odgojil. Narvečja težava mu je bila pa ta, da je bil že hudo v letih in ni mogel delati. Poleg tega je pa še to, kar je imel, svojim otrokom izročil s pristavkom, da bi mu živež in kót dajali. Uprav to je bila pa tista teška butara, ktere njegov sin nikakor ni mogel prenašati.

To vse je Izidor premišljeval. Vidoč, da Marcela nikakor ne more domu spraviti, ga je k sebi v posteljo vzel: ob enem ga je pa prosil, da naj bi se prav toplo Bogu priporočil in tako pobožno molil, kakor mu je to sploh mogoče. Svojim otrokom naj odpusti, vse pa kar se mu je žalega zgodilo, daruje naj nebeškemu očetu.

V.

Prvo obhajilo, jako velika in imenitna zadeva in kako se je Ivan nanj pripravljaj.

Druugo jutro šel je Izidor z Marcelom domu. Vbogi starček je bil zarad sramotne ponočne dogodbe silno žalosten in se je boječe bližal svoji hiši. Prva ga je zagledala njegova hči; srce jo je premagalo in kar ni se mogla jokú zdržati. Nje mož pa ni vedel, kam bi pogledal, tako ga je bilo sram. Vprašal je starega Marcela, kako je kaj spal minolo noč in zakaj je takoj zameril ter odšel. Vse je bila le šala, družega nič, tako se je zet opravičeval. Drugi se pa niti

izgovarjati niso skušali, pa tudi odpuščenja ni nihče prosil.

Marcel se je vsedel in takoj po svojem orodji segel, da bi delal. Izidor pa tudi ni hotel reči iz novega mešati, ker se je bal, da bi se zopet kak prepir ne začel.

Tudi Teobald, Marcelov zet, obrnil je govorjenje takoj na nekaj družega. „Blagor tebi,“ rekel je zabavljivo Izidorju, „ker si tako umen in iznajdljiv ter prijatelj z našim gospodom župnikom. Vašega sina so pustili k prvemu obhajilu, našega pa ne, če prav ravno toliko zna, kakor Vaš.“

„Žalostno je za vašega sina,“ pravi Izidor, „da ni bolje odgovarjal. Toda, kaj se hoče? Le potolaži naj se, bo pa drugo leto bolje znal, saj je še mlad!“

„Kaj praviš Izidor, drugo leto? In kaj takega si upaš meni pod nos reči? Jaz pa pravim, da pojde fant letos k prvemu obhajilu ali pa nikdar ne!“

„Ljubi moj,“ pravi Izidor, „ne zameri mi, čem sem tako odkritosrčno govoril. Toda ker sem rekel že eno naj pristavim še drugo. Ta

sklep, ki si ga ravno kar storil — bo imel za vašega dečka prav lahko jako žalost nenasledke.“

„Govori, kar ti je drago, drugače prepričal me ne boš. Le nikari ne misli, da je moj sin morda tako zabit, kakor si to misliš. Lipek pojdi, pojdi semkaj in pokaži, da nisi neumen in neveden.“

Lipe pride ter se silno nerodno pred Izidorja postavi. Izidor je hotel Lipetovega očeta prepričati, kako zelo da se moti in da mu ni prav nobene krivice delal. Zato popraša prav prijazno malega Lipeta: „Povej mi Lipe, ali bi šel kaj rad k svetemu obhajilu.“

„Hm,“ pravi čmrno Lipe, „prav nič mi ni na tem, naj grem ali ne. Ali to me jezi, da se mi sedaj posmehujejo, ker so me od krščanskega nauka odstavili.“

„Ali pa veš, kaj se pravi iti k prvemu sv. obhajilu?“

Lipe molčí.

„To pa vendar-le moraš vedeti,“ pravi Izidor dalje, „da mora vsak tak krščanski nauk prav dobro znati, kdor hoče k prvemu sv. obhajilu pristopiti. Poleg tega mora pa tudi še um in

pamet imeti, kdor hoče biti take sreče deležen. Poskusiva še nekaj. Ali veš kaj pomeni beseda: „kristijan“.

Lipe je stal kot lipov štor. Niti besedice ni zinil.

„Nikari se ne boj Lipek,“ prigovarja Izidor, „morebiti mi boš vedel povedati, zakaj nas je Bog na svet postavil?“

Ker ta ljubeznivi sinek Marcelovega zeta tudi na to vprašanje ni ust odprl, mislil si je: najbolje še bo, če jo stran pobrišem, vsaj ne bom svoje nevednosti še dalje razkazoval in — popihal jo je potepeno.

„No sosed, ali si videl, kako pametno da so gospod župnik storili, ko so vašega Lipeta letos od sv. obhajila odstavili. Tvoja dolžnost je, da mu vse dopoveš, kar v tem oziru fant sam še ne ve in ga podučiš, kolikor bo treba. Tudi prisiliti ga je tvoja dolžnost, če bi se fant sam zadosti rad ne učil krščanskega nauka.“

„Izidor tvoj svèt ni slab, toda motiš se, če misliš, da jaz se vse te reči v glavi nosim. Oh, kedaj sem vendar že te malenkosti pozabil.

Temu tepcu bode pa ob svojem času še žal, da je zlati čas z igračo zapravljaj, ko sem mu veleval, da naj se uči. Le čakaj, ti bom že uro navil, samo pred oči mi pridi!“

„Priatelj, pusti to; s tem ne boš nič opravil, kakor le srce mu boš zakrknil, da se ga nobena reč več prijela ne bo. Sicer pa poprej samega sebe malo poglej. Lipeta hočeš nabiti, ker ti katekizma ne zna, o katerem pa prav ti sam govoriš, da so to malenkosti. Kaj meniš da se bo fant rajši učil, če ga boš tepel?“

„Govori, kar hočeš, jaz ga bom namahal da bo pomnil, kedaj da sem ga. In tudi sploh je potreben šibe, ker bo sicer še bolj prešern, kakor je že. Lenuh je pa tudi tak, da mu ga para ni! Neubogljiv je čez mero, lažnjiv brez primere, uporen že sedaj od sile. Dovolj mi toraj, če ga sedaj ne bom, ga pozneje tudi ne bom mogel.“

„O sosed, sosed, kako si vendar čuden. Prepričan si, da je Lipe neveden in vendar se jeziš nad gospodom župnikom, zakaj da ga niso pustili k prvemu sv. obhajilu.“

„Kako bi se ne jezil, saj vendar sam veš, da sramote nihče nima rad; dalje ga pa tudi ne morem pustiti, da bi postopal!“

„Stori kakor veš in znaš, toda toliko ti pa sedaj povem, da kakor pripravljen bo Lipe prvo sv. obhajilo prejel, tako bo potem vse svoje življenje živel. Bati se je po vsi pravici, da če prejme prvo sv. obhajilo po nevrednem, se bo hudobija od dne do dne bolj razvijala v njem.“

„Svetuj mi toraj, kaj mi je storiti, da pripeljem fanta na pravo pot, ker trdiš, da če ga dobro zmlatim, bo še bolj trdoglav.“

„Zapomni si, da kjer je veliko bitja je malo vžitja. Povedal bi ti skrivnost, pa se bojim da me ne boš poslušal.“

„Le povej jo!“

„Sam moraš dati sinu dober izgled, sicer bo ves tvoj trud zastonj. Ti bi imel rad pobožnega otroka, pa sam ne spolnuješ, kar ti vera velevala; ti želiš, da bi te vbogal in se učil, ti sam postopaš pa v pričo njega tako grdo sè svojim starim tastom.“

Komaj je Izidor te besede spregovoril, je vže spoznal, da je pregloboko segel. Sosedu

Teobaldu — tako mu je bilo ime — se je obraz stemnil, z zobmi je zaškripal, grdo je Izidorja pogledal, ter mu rekel, da naj se nikari ne vtika v zadeve, ki mu nič mari niso. Kar se pa Marcela samega tiče, bi moral vendar tudi že Izidor sam vedeti, da čim stareji da je, tem bolj je otročji. Svojo modrost ohrani naj pa le za se.

Izidor vidoč, da tukaj ne bo nič več opravil, podal se je žalosten domu, ker se mu ni hotelo posrečiti, nevednega podučiti, kar je bila v tem slučaju njegova krščanska dolžnost. Domu dospевši komaj nogo čez prag postavi, mu vže priteče Ivan nasproti, ki je šel v cerkev k sveti maši streč. Ta pogled je dobrega očeta prav iz srca razveselil; objel je svojega sina in mu je priporočil, da naj se le prav pobožno priporoča Bogu ter naj pobožno moli za se in za celo družino. Tega mu sicer ni bilo potreba posebej veleovati, kajti v cerkvi nisi vidil bolj v pobožnost potopljenega človeka, kakor je bil Izidorjev Ivan. Posebno pa, kedar je k sveti stregel, bil je tako pobožen in v Boga zamišljen, da so se navzoči kar zgledovali nad njim. Posebno veselje mu je pa bilo pri veliki maši streči, kar je delal

s tako pobožnostjo, da je spodbujal dostikrat tudi najbolj otrpnjene grešnike svoja srca k Bogu povzdigovati.

Odkar so ga bili pa gospod župnik določili za prvo sveto obhajilo, je vrli deček svojo pobožnost še podvojil. Misel, da pojde k svetemu obhajilu, kjer se bo sam pravi, živi Bog v njegovo srce naselil, ga je navdajala z nepopisljivim veseljem. Oče so mu večkrat pripovedovali, da je dan prvega svetega obhajila, narlepši dan celega življenja, pripravi naj se toraj le kar narveč mogoče lepo nanj.

Hvaležno in rad sprejel je Ivan ta dobri svet, s katerim se je takoj postavil na dejansko polje. Vsako jutro naložil si je kaj, kar si je potem čez dan prizadeval spolnovati. N. pr. Danes hočem očeta in sestre prav točno vbogati; katekizma se hočem prav dobro naučiti, da bo moje srce Bogu vedno bolj všeč.

Ivan je imel tudi hranilno pušico, kamor je metal svoje krajcarje, ki so bili njegovo edino posvetno bogastvo. Krajcarje je nabiral iz tega namena, da je tu pa tam razveselil kakega reveža z njimi. Kedar so mu oče dovolili, tekkel je

z njimi k stari Polonici, o kateri bode še pozneje govorjenje. „Nate Polonica, tu imate vse. kar sem si zopet prihranil,“ ji je rekel navadno ob takih prilikah, „vi ste pri Bogu v milosti božji, prosite ga, prosite, da bi mu bilo tudi moje srce všeč.“ Polonica se je kar zavzela nad takimi besedami pobožnega otroka. Blagoslovljala ga je in priporočala varstvu božjemu.

Dan napoči, po katerem je naš Ivan vže zdavnej hrepenel, kakor žejen jelen po bistri vodi. Vže dan poprej pri Izidorjevih ni bilo druge govorice, kakor le o Ivanovem prvem obhajilu, pri katerem bo Bog svojo milost, ktorej na svetu ni nobene cene, razlil čez vboge kmetske otroke.

O ko bi pač stariši milost prvega sv. obhajila svojih otrok v svojih srcih prav prevdarili; ko bi vendar dobro premislili, da sam Jezus Kristus, Bog in kralj nebes in zemlje pride v otroška srca, kjer bo potem prebival! O koliko bi si potem ta in ona mati ali ta in oni oče več prizadejal, da bi se njegov otrok na to veliko milost kolikor moč najbolje pripravil, da bi svojemu Bogu kar se da vredno prebivališče priredil.

Ali ni abotno na zunanjo lepoto telesa, za dragocena oblačila tolišnjo skrb obračati, za notranjo dušno lepoto se pa navadno tako malo brigati. Vse je prazno in nečimerno, če ti dušne lepote manjka, ktera edina ima sprejeti tako veliko milost božjo. Krivda je dostikrat vaša, ljubi stariši, če otroci razstreseni in polni posvetnih misli pristopijo k angeljski mizi, kjer jih čaka neizrečeno veliko milosti in dušnih dobrot, katerih si vsaka pobožna duša tako silno želi.

Izidor ni bil tak. Sam je na zunajnost le toliko gledal, kolikor se mu je zdelo, da ni v nasprotju s krščansko ponižnostjo. Neumnim šegam pa ni bil nikdar prijatelj. Mali Ivan posnemal ga je zvesto v vsem. Čem bližje je bil ta dan poln nebeške radosti, tem bolj pobožno živel je Ivan.

Na predvečer vskliknil je večkrat poln otročjega navdušenja: „Oh jutri grem prvič k svetemu obhajilu! Oče, kako bom srečen; jutrajšni dan je moj dan, najlepši dan v celem življenji!“ S to mislijo zaspal je Ivan.

Drugo jutro zbudivši se je vže zopet izdihnil: „Danes je dan, tisti srečni dan, ko se

mi bodo izpolnile moje najsvetejše želje. Danes pride narsvetejši med svetniki stanovat v moje mlado srce. Pripravljen sem za sprejem nebeškega ženina svoje duše in nadjam se, trdno se nadjam, da me bo tudi potrdil ta prišli ženin v svoji milosti za vse moje življenje.“

Izidor sam je bil tisto jutro ves v molitev zamaknjen. Prosil je Boga blagoslova svojemu sinu. Na to je v srčni ljubezni Ivana blagoslovil in ga je s celo družino v cerkev spremil, kjer so se vsi Izidorjevi zbrali okoli mize božje, da prejmo z ljubljencem cele družine, z malim Ivanom vred nebeškega Izveličarja. Oh kako lepo je bilo videti to bogaboječo družino, zbrano pri mizi Gospodovi! Tu pa tam ukradla se je na skrivnem temu in onemu solza iz očesa, kdor je pomislil, da bodo sedaj srca teh pobožnih kristjanov postale svetišče večnega Boga. Mali Ivan je bil več angeljčeku, kakor pa človeku podoben. Nikakor mi ni mogoče popisati, kaj vse se je godilo v njegovi nedolžni duši. To umejo le čiste, nedolžne duše, ktere edine to nepopisljivo srečo popolnoma občutijo. In te naj povedó kaj da stori Jezusova pričujočnost v njih. Ivanu se

je na obrazu bralo presrčno zaupanje nepokvarjenega otroka do svojega narboljšega očeta; dalje mu je odsevala iz nedolžnega obraza prava živa vera, kakeršno le nedolžen nepokvarjen otrok imeti more; prava ljubezen, goreče želje iz čistega po lažeh in zvijačah še nespridenega srca in tisto nebeško veselje, kterega še nobeno oko ni videlo, nobeno uho ne slišalo, kterega noben jezik ne izreče in nobeno še tako spretno pero ne popiše, bralo se je temu uzornemu dečku na jasnih očeh njegovih. Duša njegova bila je pa čisti odsev najsvetejše ljubezni božje.

Domu dospевši, so se še med saboj pogovarjali o preveliki sreči, ktere so vsi deležni postali. V revni Izidorjevi koči je bilo več miru in zveličanja, kakor pa po hišah bogatinov in po lepih družbah posvetnjakov. Ivan še svoj živ dan ni bil tako srečen in vesel, kakor sedaj. Zato je pa tudi trdno sklenil večkrat prejemat i ta zakrament ljubezni božje, kakor je to videl svojega očeta. Izidor je namreč prav pogostoma — če tudi ne preveč — temveč v pravi meri pristopal k mizi Gospodovi, da bi se tam krepčal za dušne in telesne težave tega življenja.

Ves ta dan so pri Izidorjevih le kaj malega delali; večjidel dne minol jim je v molitvi ali pa v bogoljubnih pogovorih — ali pa tudi ob berilu iz kakih svetih bukev. Izidorjeva hiša je bila podobna božjemu svetišču; bila je prava podoba raja nedolžnosti. Sleherni član družine shranjeval je v svojem srcu bogat zaklad in angeli božji družili so se sicer na neviden način z njimi prepevajoč Bogu čast in slavo.

Tako, o moj nebeški oče, oziraš se ti z ljubeznivim pogledom na revne in vboge ter z dobrotami nasituješ lačne. Nevredne in bogataše pa pustiš prazne, ker se za te ne brigajo.

Kličem Vas zato vse prebivalce po kmetih, in vse, ki ste slabotni in od sveta zaničavani. Pritecite k svojemu Bogu, ki Vas tako silno ljubi. Zvesto mu služite in zaupljivo ozirajte se k njemu. Saj Vas sam k sebi kliče rekoč: „Pustite male k meni!“ Jezus si je na zemlji bivajoč izbral priproste in reveže za svoje posebne prijatelje. Sedaj pa v nebesih kraljevajoč na ženitovanje Jagnjetovo vabi le zapuščene revne in tiste, ki opešajo na poti tega revnega življenja. Za svojo bogato obloženo mizo on posaja berače,

bolnike, preganjane, jetnike in od drugih zavržene ljudi, ktere od ondot vodi v svoje nebeško večno prebivališče.

VI.

Izidorjeva skrb za bližnjega.

Nerad boš verjel, dragi moj, kaj ne da, da bi bil Izidor pri vsi svoji revščini, pri kateri si je z veliko težavo potrebni živeš pridelaval, še kaj na stran mogel devati. Toda rečem, ti, da je on to storil po aposteljnovem nauku na ta način, da je več in bolj pridno delal, samo da je pomagal tudi revežem. Vedno je kaj vedel, s čemur jih je vsaj za trenutek podprl. S tem svojim pravim usmiljenjem do nedolžnih, pridobil si je pa sam obilno božjo milost in prijaznost, ktera vsak vinar darovan vbogi vdovi in vsak kozarec hladne vode revežu ali sploh bližnjemu podan, vestno povrne, ako se je dobrota v božjem imenu storila. Mali so bili sicer darovi, ki si jih je Izidor brez težave pritrğaval, toda znal jih je tako dati, da so bili prav veliko vredni.

Med reveži, ktere je večkrat obiskaval, je imel največ skrbi za staro Polonico, ktero nekoliko že poznamo. Polonica je bila devica in prav blizo 80 let stara. Ker je bila vže nekaj let bolehnna in popolnoma oslABLJENA, tudi ni več svojega premoženja imela, ter je morala ob miloščine drugih ljudi živeti. Če prav ni pod milim Bogom družega imela, kakor le božje darove usmiljenih rok, prenašala je vendar svojo revščino popolnoma v voljo božjo vdana in to s tistim veseljem, ktero le od Boga pride in vse za dobro vzame, kar nam pošlje njegova roka. Nikdar je nisi slišal, da bi se bila pritoževala ali kej godrnjala. Pač pa je bilo pri vsej tej revščini vse njeno življenje vedna molitev, ob kterej danes niti skrbela ni, s čim se bo drugi dan preživela. Bog ji je vsak dan potrebni živež pošiljal.

K tej pobošni devici zahajal je Izidor večkrat prav rad, da bi se naučil kaj lepega in se potrdil v dobrem. Nikdar ni prišel praznih rok, temveč je vselej vzel s saboj, kar ji je namenil; včasih so pa tudi otroci kaj priložili. Kar mu je bilo posebno všeč pri vbogej devici, je bila njena angeljska potrpežljivost, ktere Izidor kar

prehvaliti ni mogel. Pri vsem tem jo je pa kakor zamaknjen poslušal, kedar mu je ta božja služabnica kaj dobrega in podučljivega pravila. Tu pa tam je Izidor tudi ktereга svojih otrok s saboj vzal, da bi se vadili pri živem uzoru krščanske potrpežljivosti in pravega spoštovanja starosti. Največ mu je bilo pa še do tega, da bi se otroci sami prepričali, kako lahko da pravi kristijan največji revščino in pomanjkanje brez težave in še celo z veseljem voljno prenaša.

„Prepričan sam,“ govoril je Izidor, ob takih prilikah večkrat, kedar so se proti domu vračali, „da Polonica kjubu vsej svoji revščini ne menja z nobeno še tako imenitno gospico; kajti ona je v svojih sedanjih okoliščinah, ktere se nam silno slabe zdé, popolnoma zadovoljna in srečna, kar bi pa morda ne bila, ali vsaj v tolišnjeji meri ne, če bi imela veliko bogastvo, veliko družino in Bog ve, kaj še vse. Kako zadovoljena, ljubi otroci bode pa njena zlata duša še le tedaj, kedar pojde v nebesa po večno plačilo tukaj prestanih nadlog in težav. Ondi se bo ta devica, ktero tukaj vidimo vso suho, udrto in blede, svetila v obilni časti in veličastvu na

prestol povzdignjena ter angelom in svetnikom prišteta. Kako dobro se ji bo zdelo, da je tukaj vse nadloge življenja tako potrpežljivo prenašala! Kako pa bode žal revežem, kateri je niso posneli in bogatašem, ki so svoje bogastvo zapravljali, namesto da bi bili svoje dolžnosti spolnjevali.“

Na ta način cepil je oče Izidor krščanske čednosti v srca svojih ljubih otrok, ktere je vedno napeljeval k dobremu z lastnim izgledom, s presrčnimi besedami in z obljubo neskončnega plačila, katero jih čaka po smrti v nebesih, če bodo tukaj lepo živeli in dobro delali.

Tako je živel Izidor ves čas od svoje mladosti in je bil v resnici vsem pravi uzor poštenega kristjana, ter si ga je marsikdo globoko v srce zapisal. Vsi so ga spoštovali in ljubili. Od kar se je bil pa postaral, hodili so ga pogostoma v tej in onej zadevi za совет vprašat. To prilžnost je Izidor porabil, da je razdiral prepir in sovraštvo, ter mir gojil po hišah svojih sosedov. Sovraštvo je zatiral, bolnikom polajšaval je njihov žalostni položaj, umirajočim pa popotovanje na uni svet. S tem obiskavanjem bolnikov se je pa

Izidor po celi vasi tako prikupil, da so ga izmed vseh sovaščanov najbolj spoštovali in povsod najraje imeli. Kjer je kdo nevarno zbolel, takoj poslali so po Izidorja. Dostikrat, da navadno ga niti klicati ni bilo treba, ker je vselej sam rad prišel, samo da je slišal, kedo in kje da je hudo bolán. Dostikrat se je ponudil, da je pri bolniku prenočil, ter mu je dajal srčnost, ga je tolažil, napeljeval k potrpežljivosti ter ga je naposled jel pripravljati na sprejem sv. zakramentov za umirajoče. Malo, jako malo je bilo bolnikov, ki bi se bili protivili njegovim pobožnim željam in njegovej goreči zgovornosti.

Dobri ljudje so ga zarad tega silno ljubili in spoštovali; drugi pa, ki so bili bolj Teobaldovega kopita, so se ga pa ogibali, zato, ker niso nobene vere imeli in tudi krščanski živeti niso hoteli. Le-ti so pa povsod bežali pred njim, kakor pred možem, čegar življenje se jim je zdelo ojstra svarilna pridiga. Pa tudi za njegove besede niso prav nič marali, če tudi so prihajale iz dobrega srca. Nekdaj se je pa posebno jasno in očitno pokazalo, kako veljavna da je Izidorjeva beseda.

Dva precej premožna kmeta sta že več let v vednem prepiru živela. Sedaj jima je prišlo navskriž zaradi kakega mejnika, kmalo zopet zaradi kakega pašnika ali zaradi kakega drevesa. Žalostna razprtija med njimi rastle je od dne do dne huje. Tudi grozila sta si že nekterikrati in vže ste bili njuni srca tolikanj razdraženi, da če bi se bila ponoči srečala, bi se bilo pač najhujšega bati. Izidorja je to silno bolelo, ker je bil z obema prav dober prijatelj; zato si je pa tudi na vso moč prizadeval, sprijazniti ju. Enega izmed obeh je bil vže tako daleč pripravil, da si je želel mirú, kar se nov spotikljej pokaže in staro jezo iz novega obudi.

Spopadla sta se bila soseda namreč zopet iz novega zaradi vožnega pota. Eden je vže mnogo let vozil po družega svetu, kar temu na misel pride, da mu vožnjo prepovè, iz česar je nastala huda pravda. Pravdala sta se od gosposke do gosposke, ne da bi se zbala še tolišnjih stroškov, pótov ali zvijač. Če prav sta dobro vedela, da s tem le čas in denar zapravljata, vendar nihče ni hotel odjenjati in prvega koraka storiti do sporazumljenja. Konečno se vendarle Izidorju posreči,

da si zopet tistega pridobi na svojo stran, ktereга je imel že poprej za-se pridobljenega. Tega je zopet z vso navdušenostjo v roke vzel, ter mu je tako dolgo prigovarjal in slabe nasledke pravde dokazoval, da ga je do dobrega prepričal in sta si prepirljiva soseda Izidorja za moža izvolili, ki naj ju po pravici in svoji pameti razsodi. Izidor ju ni le prav modro razsodil, temveč ju je z božjo pomočjo tudi še tako daleč pripravil, da sta si prav iz srca odpustila, da sta se javno pred vso sosesko spravila in da sta na dalje v pravi zložnosti živela.

Ta prigodba je pa modrega Izidorja še bolj povzdignila v očeh svojih sovaščanov. Kedar in kjer koli se je sedaj kak prepir vnel, vselej podali ste se prepirajoči stranki k Izidorju ter ste ga vselej vbogali, karkoli jima je svetoval bodi si že pri ocenitvi kake njive, ali če jim je šlo kaj navskriž pri gnoju, setvi ali žetvi. Kajti vedeli so, da Izidor strogo pravico ljubi, ter so se zato tudi nadjati smeli, da bo vse po pravici razsodil. Greh bi se bilo namreč zdelo Izidorju, če bi bil kaj prisodel enemu, kar je bilo po pravici družega. Prav tako vesten je bil Izidor

pri vseh drugih svojih opravkih, pri katerih kmetje ne porajtajo mnogo na vestnost. Kedar je kaj prodajal, nikdar ni zakrival, če je imelo njegovo blago kako pomanjkljivost, da bi le kupca ne bil prekanil. Izidor je blago vselej pošteno ocenil, in je navadno bolje in laglje ter hitreje prodal kakor pa drugi, ki so si z raznimi goljufijami in zvijačami skušali pomagati.

Nekdaj nekaj proda za precej velike novce. Ko dela račun, vidi da mu hodi za jeden tolar navskriž. Imel ga je namreč preveč, kar pa Izidor nekaj dni niti vedel ni. Še le ko mu je kravica odletela, prišel je tudi pomoti na sled. Marsikak drug imel bi bil ob tolišnji nesreči skušnjave. Izidor si pa pri vsem svojem uboštvu niti jedno uro ni pomišljal, kaj bi storil. Kakor hitro se je bil do dobrega prepričal, da je bila res pomota njemu na korist, šel je k možu, ter mu je dal denar nazaj, ki mu ga je bil oni preveč odštel.

Kupec pa je bil premožen mož in se je silno čudil nad tolišnjo poštenostjo revnega Izidorja. Branil se je vrnjenega tolarja, če prav mu ga je Izidor hudo ponujal. „Če ga res nečete,

pravi konečno Izidor, „ker je v resnici vaš, ga bom pa vbogajme dal.“ Še tisto uro nesel ga je revni Polonici.

Vsled tega je imel Izidor silno dobro in lahko vest in pa jako zadovoljno srcé, da je storil dobro delo, s katerim je polajšal zopet siromaku težo življenja. Ljudje so ga pa zaradi tega še bolj spoštovali. Vsega tega bi pa ne bilo, če bi si bil Izidor tolar prihranil, ki bi bil marsikomu pač velik spotikljaj.

VII.

Izidorjeva potrpežljivost in udanost v voljo božjo.

Izidor, kterega so znanci njegovi častili, pravični ljubili in domači spoštovali, živel je izvrševaje pobožna dela krščanskega vsmliljenja. Zato je imel pa tudi velik zaklad v svojem srci — mir božji se mu je reklo; to je bil prvi sad dobre vesti. Pa tudi pri svojih otrocih doživel je Izidor veliko veselja, kajti zet njegov je redil svoje

otročiče prav po Izidorjevim izgledu v strahu božjem. Zadovoljen in srečen sè svojim nizkim stanom, kamor ga je bil Bog postavil, zahvaljeval se mu je Izidor vsak dan posebej za vse milosti, katere je od njega prejemal in za vse dobrote, katere je božja milost nad Izidorjevo družino izlivala. Dostikrat je dvignil ta vrlin tudi med delom svoje oči proti nebu, ter je priporočal in daroval svoje opravilo nebeškemu očetu ter na izveličanje svoje duše. Prav trdno se je zanašal na božje obljube, kajti vedel je, zakaj da se sme zanašati na nje. Preden se je smel nadjati, da sprejme nevenljiv venec v nebesih, vedel je dobro, da mora na tem svetu še mnogo težav prestati in se še bolj očistiti. Brez tega trdnega zaupanja bi ne bil nikdar tako čist iz ognja poskušenj prihajal, kakor pa je. Izidorja je Bog v poslednjih dneh njegovega življenja še prav posebno poskusil.

Teobald nikdar ni bil vstani pozabiti in Izidorju odpustiti, kar mu jih je bil ta tisto jutro zarad starega očeta Marcela in njegovega nevednega sina sicer resničnih pod nos povedal. Teobald ga je od tiste ure grozno sovražil in mu je povsod nagajal. Izidor do sedaj ni imel sovraž-

nikov, toraj tudi ni vedel, kako da bi spravil soseda Teobalda zopet v dobro voljo. Vse je prenašal stanovitno in čuda potrpežljivo, kar mu je Teobaldova zlobnost in nagajivost na glavo nakopavala. Poleg tega je pa tudi Boga prosil, da naj bi dal njegovemu sovražniku boljše misli.

Poleg Izidorja trpel je tudi stari Marcel neznosno veliko pred svojim zetom.

Stari mož mu je nekoliko tega očital, toda mislite si: namesto potolažiti ga, ga je še-le prav silno razdražil in v hudobnih naklepih vžgal.

Od tega časa je Teobald vedno le na to mislil, kako bi Izidorja na nič spravil. Oh škoda, da se mu je le prerado posrečilo. Zemlja katero je Izidor vže silno veliko let obdelaval, prodala in odstopila se je drugi gosposki. Teobald dobro vedoč, da Izidorjevemu zakupu kmalo obrok poteče, poda se k novemu gospodu, ter mu za tisto zemljo, ki so jo imeli do sedaj Izidorjevi že od starodavnih časov v zakupu, veliko več zakupnine ponudi, če bi jo nadalje njemu prepustil.

Oh kako je to Izidorja bolelo in skelelo. Vže od svoje mladosti obdeloval je to zemljo

pred njim pa tudi njegov oče in ded. Vsi so ves čas jako točno davek odrajtovali in vendar so sedaj ob vse prišli. S čim le bo pa svojo družino preredit, vprašal bi se bil marsikteri. Kako bi bil zopet kdo drugi klel in ropotal zarad tega. Izidor ni delal ne enega in ne drugega, ker je dobro vedel, da nevolja in godrnjanje težav življenja nikdar ne polahka, pač pa jih dostikrat še neznosneje dela. Izidor je šel pač v začetku že sem in tje, da bi ta križ odvrnil; tudi k svojemu novemu gospodu se je bil podal. Le-ta gospod je takoj spoznal, da je poštenega starčeka ob njegov živež spravil, toda pomagati mu pa tudi ni mogel več, kajti s Teobaldom sta se bila vže zmenila do dobrega. Druzega ni mogel nič več storiti, kakor milovati ga. To je bilo pa tudi vse!

Naš dobri Izidor prišel je tako ob posestvo, na katerem je zrastel in ktero je močil toliko let sè svojim pótom. Počasi stopal je zarad tega proti domu in premišljeval, kako bi otrokom objavil to žalostno novico. Kar se tiče njega — nič ne de, Izidor se je bil takoj vdal v voljo božjo. Ko se je pa domislil, kaj bode tedaj,

kedar mu bo vže moč popolnoma zginila in potem na trenutek, kedar se bo treba posloviti od hčera in Ivana, se je možu takoj milo storilo in oči so se mu napolnile s solzami. Toda tudi sedaj ni obupal. Živa vera njegova ga je kmalo poživela in trdno zaupanje v dobrotljivost božjo ga je popolnoma podprlo. Premišljeval je sklepe božje modrosti ter je rekel: „Gospod! tvoja volja naj se zgodi!“

Rozika in Ivan šla sta očetu naproti. Ugleddavši ga stečeta k njemu ter ga z veseljem sprejmeta. Mirni in veseli obraz njegov bil jima je porok, da je Izidor dobro opravil in to ju je tudi jako veselilo. „Bog nas hoče skusiti, ljubi otroci,“ pravi Izidor, „toda zapustil nas ne bo! Na naše polje nam pa ni treba nič več misliti, je že vse v Teobaldovih rokah. Pomagati ali pre narediti se ne da tu prav nič.“

„Ali je toraj vendar-le res, da nas hoče ta malopridni Teobald, ta hudobnež ob naš kruh pripraviti?“

„Ne pre nagli se, ljubo dete,“ tolaži Izidor razhujeno Rožo; „le nikari ne povišuj sè svojo nevoljo naše nesreče. Vdajmo se, kar nam je

Bog namenil v neskončni previdnosti. Teobald je še veliko večji revež kakor mi. Gledé sebe se vendar še toliko na Boga zanašam, da mislim, da mi na stare dni z njegovo pomočjo ne bo manjkalo kruha.“

„Oh ljubi oče,“ zavpije Ivan, „nikdar ne bode te kruha stradali, dokler se bom jaz le količkaj gibal. Rajši bom sè svojimi nohtmi zemljo kopal, kakor da bi pripustil, da bi vam kruha manjkalo na starost.“

Roza prijela je očeta za roko in vroče solze vdrle so se ji po nji. Izidor je ginjen tolišnje ljubezni molčé gledal svoja otroka, potem je pa povzdignil svoje oči proti nebu in rekel: „O moj Bog, kako lahko vse tebi v dar prinesem, ker popolnoma na te zaupam. Kaj le naj še pričakujem večje sreče, kakor jo vže imam, ker si mi dal tako dobre otroke.“

Izidor v hišo vstopivši najde ondi Miciko. Le-ta je bila pa že bolj hladne krvi, ter se ni prav nič hudovala nad Teobaldom, pač pa je rekla: „Jaz sem si že nekaj izmislila, da ne bomo trpeli pomanjkanja.“

S pravim peklenkim veseljem je pa Teobald svojemu tastu, staremu Marcelu pripovedoval, kako da je Izidorja iz zemljišča spodrinil. Stari Marcel šel je še tisti večer k Izidorjevim v vas, da bi žaloval z njimi. Kako je mož ostrmel vidoč, kako so Izidorjevi vsi mirni in celó veseli. Druga se ni mogel misliti, kakor da o celi komediji, ktero jim je Teobald napravil še nič ne vedo ne!

Marcel niti toliko moči ni imel v sebi, da bi jim bil mogel to razodeti. Jel je toraj od daleč na nesrečo kazati, da bi jih nekoliko na njo pripravil. „Koliko veselih ur sem vendar že pri vas doživel, oh in sedaj pa morebiti ne bode te nič več marali za me?“

„Zakaj ne,“ odgovori Izidor, „menite li, da bomo zarad tega sami krivični postali, in krivico na vas zavračali, ki jo je Teobald nam na glavo nakopal?“

„Kaj že veste?“

„Vse dobro vemo, ljubi Marcel, in smo vašemu zetu tudi že iz celega srca odpustili. Le nikari ne mislite na te zopernosti, temveč tudi

še zanaprej prav pridno v vas hodite, saj smo vas vselej veseli!“

„Oh mož tebi je ni enakosti,“ vsklikne Marcel ves iznenadjen, „od kod dobivaš toliko moči in plemenitega mišljenja. Prav imaš da je le vera tisti studenec, iz kterega zajemaš tolikanj tolažbe v taki nesreči. Ljubi moj Izidor, že zdavnej me tvoj izgled v srce gine; prav tebi se mi je zahvaliti, da mi je srce nekaj bolj mirno postalo, kar me sedaj prav zdatno podpira v mojej nesreči. Tvoja dobrota pa me popolnoma prevzame in potare. Oh veledušni prijatelj, kako si pač srečen, da ti tvoja pobožnost več tolažbe daje, kakor je vse to hudo, kar trpiš.“

„Dolgo je že, kar sem vam povedal svojo skrivnost, ktera obstoji v tem, da moramo vse za dobro vzeti, kar nam Bog pošlje. Zato pa nikari ne mislite, da sem brez občutka. Odkar mi je umrla ranjca žena, me ni še nobena reč tako potrla, kakor ta. Trdno pa verujem, da čem večje nadloge trpimo, tembolj prijetni smo Bogu, če jih namreč prenašamo voljno in v njegovem imenu. Bog prav dobro vé, da smo slabe,

nepopolne stvari; če nas toraj tepe, je to vse le iz ljubezni in nam na korist.“

„Tvoja pobožnost nikakor ne bo ostala brez plačila,“ pravi Marcel „in verjamite mi, da vas bodo vse nadloge kar tako memogrede minole.“

„Tudi jaz se tega nadjam,“ pravi Izidor. „Dolgo me pa nadloge tako ali tako ne bodo mogle stiskati. Stara sva že oba in kmalo pojdeva od tod, kakor upam, v nebesa. To je zvezda mojega upanja. Vi pa ljubi otroci, ki bode še nekaj let na svetu živeli, zapazite si, da bote nadloge in težave tega življenja vselej voljno prenašali. Le Boga se držite, zvesto mu služite in njegovo voljo spolnajte. Če bode tako živeli, nadjam se, da se bomo enkrat vsi skupaj v nebesih zopet sošli, kjer se ne bomo nič več ločili.“

Tako je učil Izidor svoje otroke in res, kdor tako misli, kdor vse reči od te strani opazuje, tega pač ni mogoče, da bi ga zunanje težave potrle. Tako se je tudi tú zgodilo, da so Izidorjevi zopet našli tisti plemeniti mir in dušni pokoj nazaj dobili, kateri izvira edino le iz dobrih del in iz udanosti v voljo božjo.

Prišel je dan, ko so morali Izidorjevi zemljo zapustiti, ktera jim je bila tako ljuba, kakor bi jo bili podedovali. Izidor je ves tisti dan Bogu v dar izročil in še prav na poseben način s tem, da je prejel sv. zakramente. Tako se je ta vbogi in od ljudi zapuščeni mož, kterega so hudobni povrh vsega še preganjali, pripravil na obiskovanje svojega Boga, ki dušo potrto in potlačeno vedno poživi in pokrepča. Ob enem je pa zopet sebe in svojo družino Bogu daroval, ter je prosil Boga, da bi mi skrbel za njegove otroke prav po očetovski.

Prvo leto šlo je še vse dobro; kmalo pa je jelo primanjkovati in niso imeli družega živeža, kakor kar jim je Rozika zaslužila, kar si je Micika s prejo pridobila in kar je Ivan pri zidarjih prislužil. Izidor vže zarad oslabelosti ni mogel več težjih del opravljati. Ko je pa zima jela na duri trkati, oh tedaj je bilo treba prodati poslednjo kravico, ktero so do sedaj vendar še redili, če tudi s težavo. Silno neradi so jo dali, toda ni je bilo pomoči. Izidor se je spomnil potrpežljivega Joba in njegovih besedi in rekel

je: „Bog, ti si mi jo dal, ti si mi jo vzel, tvoje ime bode naj češčeno vekomaj.“

S tem pa kelih trpljenja še ni bil poln. Pritisnila je poleg drugih nadlog tudi še prav huda zima; zet in sin sta pa oba počivala, kajti dela ni biló. Da je bilo v takem položaji britkosti in težav veliko, si lahko mislite. Še večja pa je bila pobožnost Izidorjeva in pa zaupanje njegovo v previdnost božjo. Vidoč, da se zet silno težavno živi in družino redi, mu je rekel, da naj se s svojo družino le kar k njemu preseli, ter ondi ostane. Milo je bilo videti, kako se je selila ta vboga družina k staremu očetu

Pač bi si bil Izidor lahko takoj pomagal, če bi bil hotel on svojo hišico prodati. Toda tega nikakor ni hotel storiti. Saj se je vendar v tej hišici rodil; tu so živeli njegovi roditelji in spredniki in kjer bo tudi še njegov Ivan živel, če bo božja volja. Vsaj tako je Izidor na skrivnem nado gojil v svojem srci. Prav zato jo je hotel do poslednje sile obdržati. Ljubi Bog pa te hišice ni več tirjal; zadosti mu je bilo Izidorjevo srce, ktero je bilo pripravljeno Bogu na čast vse

žrtvovati, kar bi bil ta od njega zahteval. Zato mu je pa zopet odprl studenec svoje milosti in ga je rešil preteče mu nadloge.

Odkar je prišla Franica sè svojim možem in ostalo družino k očetu, prevzela je ona gospodinjstvo v hiši, vsled česar je Micika lahko kaj družega delala. V tistem kraju je stanovala tudi imenitna in blaga gospa, ki je o Miciki in o njeni poštenosti vže prav veliko lepega slišala. Kaj rada bi jo bila dobila za hišino, za kar jo je vže večkrat nagovarjala. Marija bi bila šla, če bi očeta ne bilo. Tega reveža pa ni mogla samega pustiti; kar srce se ji je upiralo pri takej misli. Sedaj se je pa doma kar h krati vse tako spremenilo, da so jo prav lahko pogrešali. Marija gre toraj in si tisto gospo poišče. Gospa jo je takoj sprejela. Kar je Marija zaslužila ali kar ji je dobra gospa sama podarila, vse, vse je šlo k Izidorjevim, da bi le ondi laglje živeli. Nikdar se pa ni kake reči sama dotaknila, češ, „to le bi doma tudi še potrebovali; saj gospa ne ve, če nekoliko vzamem.“ O ne, Marija je bila zvesta in poštena hišina. Zato jo je pa imela gospa tudi prav rada in ji je vedno toliko dala, da so

doma še zadosti lahko prenašali revščino, katero jim je Bog naklonil.

VIII.

Bog hudo kaznuje, dobro plačuje.

Nikari se ne hudujmo nad Bogom, kedar vidimo, kako da zatira hudobnež pobožnega in se tako rekoč o njegovem ropu živi. Varujmo se pa tudi, da sami ne bomo po osveti hrepeneli ter sovražnih misli v srcu redili. Kdor bi tako postopal, ne nabiral bi si zasluženja pri Bogu, ne vabil bi si blagoslova iz nebes, pač pa bi si nakopaval večno pogubljenje na glavo. Nadloge, ki nam jih je Bog poslal, da bi nam v nebesa pomagale, pokopale bi nas v takih okoliščinah v pekel.

Bog nam jih pa pošilja, da bi nam z njimi v nebesa pomagal.

Dostikrat se zgodi, da se božja pravica tukaj ne javlja; to pa zato, da so njegovi zvesti služabniki in služabnice po smrti večje slave in časti deležni za vse, kar so tukaj po nedolžnem

pretrpeli. Dostikrat pa Bog tudi že na tem svetu vdari prevzetnega grešnika, ako taisti trdovratno njegove zapovedi zaničuje in iz prevzetnosti lomi. Takega Bog dostikrat vrže iz viška njegove sreče takó, da se nikdar več ne pobere. Roka Gospodova je silna in vsakega stare, kdor se mu prevzetno po robu stavi.

Prav tako se je tudi Teobaldu zgodilo. Srečo, katero si je postavil na groblji Izidorjeve sreče, ni imela obstanka. V treh letih je prišel vže tako pod nič, da si ni znal kar nič več pomagati. Kako je to prišlo, bodele takoj zvedeli. Teobald je bil od sile len, poleg tega pa tudi še hud pijanec, ki je strastno zapravljjal premoženje svojej družini.

Njegova žena je imela pač nekaj lepih lastnosti, zato jo je pa še tem huje žalilo zani krno življenje možev. Žalost ji je spodjedla pravo veselje do gospodinjstva, kakor tudi do prave krščanske vzgoje otrok. Žalibog, da je zapravljivi Teobald tudi svojega svaka, Marcelovega sina kmalo zapeljal v slabo družčino, da se je jel z njim pajdašiti. Lahko si je misliti,

kako se je godilo v takih okoliščinah staremu Marcelu.

Kakor da bi bila hiša od Boga prokleta, ves ljubi dan nisi pri Marcelovih družega slišal, kakor tožbe, preklinjevanje, zabavljice, krik, očitjanje in kar je drugih takih križev in nadlog v zakonskem življenji. Kako-le bi bilo potem pač mogoče, da bi se otroci že v domači hiši ne bili vsega slabega naučili! Koliko so le imeli nespodobnih izgledov na razpolaganje v domači hiši, koliko grdih in surovih besed! Iz takih otrok pač ni mogoče, da bi postali dobri ljudje. Taka divja izgoja imela je pa še druge slabe nasledke za saboj. Kjer otroci niso dobro izgojeni, ondi vlečejo vsaksebi in taka hiša se s časoma podere. Ker je bilo denarja vedno manj, opravki in gosposka so si pa vedno isti ostali, treba je bilo pri Marcelovih sedaj to, sedaj ono prodati, da se je denar dobil. Prodajati je pa človek le toliko časa vstani, dokler kaj ima in tudi pri mladem Marcelu se je to vresničilo. Prodajal je tako dolgo, da je vse poprodal in konečno si je moral že celo na poljske pridelke še na polji stoječe denarja iskati, pa še tega ni bilo z lepo

dobiti. V takih stiskah mu pač ni družega kazalo, kakor zemljo zopet popustiti s katere je bil poprej tako zavratno pregnal poštenjaka Izidorja.

Gospod, čegar lastnina je zemlja bila, takoj pokliče Izidorja in mu zemljo, katero je on vže toliko let vžival, zopet ponudi; kajti pokesal se je bil že takoj v prvem času, da je dal takemu človeku svojo zemljo v zakup, kakor je bil Teobald. Sedaj pa, ko se je tako lepo zanikrnega Teobalda oprostil, sedaj, je hotel zopet popraviti, kar se je bil poprej pregrešil. Da bi pa Izidorju temvečje veselje napravil, podal se je gospod sam k njemu in mu je povedal, kako in kaj.

Hej, to vam je bila novica za Izidorjevo hišo! Lepša se jim je zdela, kakor pa še tako lepa godba. Vse je iz novega oživelo! Poleg tega je pa sreča vže poprej nanesla, da je tudi Izidorjev zet vže zopet zahajal na delo in zaslužek, s katerim si je že svojo družino sam preredit. Ivan vže odraščen in močan popustil je zidarstvo ter se je kmetije poprijel, ker so zopet zadosti zemlje imeli. Modro in pridno je delal, kakor ga je modri stari Izidor učil in napeljal. Kjer se

pa več pridnih rok giblje, ondi sta trud in trpljenje kmalo poplačana. Prav taka je bila tudi pri Izidorjevih. Zguba prejšnjih let se je kmalo pokrila, bogati dohodki zapodili so pa revščino in pomanjkanje iz hiše.

Odveč zdi se nam popisavati, koliko in kako tople zahvale pošiljal da je zopet blagi Izidor svojemu nebeškemu očetu za tolišnje prejete dobrote. Hvalnice kipele so mu vsak trenutek iz vročega in ljubezni božje prevzetega srca; pa tudi svoje otroke je rad in pogostoma opominjal, da naj ne pozabijo božjih dobrot, s katerimi jih je Bog ravnokar obsipal!

Grda nehvaležnost bila bi toraj, če bi tako dobrega Gospoda iz celega srca ne ljubili in mu ne služili! Izidorjevi so si pa tudi vsi prizadevali Bogu zvesto služiti, kar jim je prineslo mir božji v hišo in pa blagoslov nebeški.

O Teobaldovih ne bomo nič več govorili; le toliko še rečemo, da so ob vse prišli in popolnoma na Boga pozabili. Le toliko jim je še ostalo, da bi se bili s pridnim delom, varčnostjo in poštenostjo lahko na površji ohranili. Toda prav teh lastnosti ondi poznali niso, zato so pa

od dne do dne bolj v revščino zagazili. In še vedno bi se bili lahko srečne šteli, če bi bila to revščina, katero je Bog blagoslovil in ktera kristijanu, ki jo voljno prenaša, v nebesa pomaga. Ali to Vam je bila tista britka revščina, ktera se zoper Boga dviguje, Bogu zabavlja in po peklu smrdi. In v to revščino so se Teobaldovi vsi pogreznili. Edinemu staremu Marcelu je milost božja serce omečila, da je voljno prenašal križ, ki mu ga je Bog na stare dni naložil. Dan na dan častil in hvalil je Marcel Boga, da ga je že na tem svetu obiskal, kjer se lahko spokori, da mu bo tamkaj prizanešeno. Pri tej spokornosti podpiral ga je tudi Izidor, ki mu je tu pa tam kaj živeža dal; da, ko so Teobaldovi popolnoma ubožali, živel je starí Marcel edino le pri Izidorjevih.

Tudi Teobaldu bi bil rad prav toliko dobrega storil, kolikor je on njega hudega prejel; toda s tem človekom ni bilo nič več začeti. Gluh in slep postal je za vsako dobro besedo in Izidor v resnici družega ni mogel, kakor edino le moliti zanj, kar je pa tudi prav goreče in iz celega srca delal.

Tako se je tudi Izidor s časoma bližal svojemu koncu. Kakor je bilo njegovo življenje ves čas življenje svetnika, tako je bila tudi smrt njegova v resnici smrt izvoljenca božjega. Spoznal je, da peša; dobro je čutil, kako da je vsak dan bližje smrti. Moči so ga skoraj kar vidno zapuščale in za delo ni bil prav zanič. Zato je pa tem bolj pridno molil. Vse svoje duševne moči zbral je na to, da bi se pred smrtjo vseh grehov očistil ter da bi v nebesih dosegel večno plačilo.

Bogat dobrih del in milosti božje, potrjen po svetih zakramentih za umirajoče, zatisnil je ta starček svoje oči v sredi pametnih in bogaboječih otrok. Izvestno je prejel v nebesih plačilo, kakoršno je Bog vsem tistim pripravil, ki mu na zemlji zvesto služijo.

Kdo le bi ne hotel tako živeti in umreti, kakor Izidor? Kdo bi si vsaj že na smrtni postelji ne želel, da bi si bil nabral zakladov za večnost, kakor Izidor. In vendar glejte ljubi kmetovalci, da je skoraj ni laglje reči, kakor ravno ta. Izidor ni prav nič tako posebnega delal, kar bi vam ne bilo mogoče. On si je moral svoj ljubi kruhek v potu svojega obraza

služiti, to morate tudi vi, če hočete današnjim zahtevam kos biti; on si je moral dostikrat počitek prikrajšati, da je delo dovršil, tudi vam se dostikrat prav taka prigodi in če vam delo ne daje pravega in zaželjenega sadu. Izidor je vse to obračal Bogu na čast in svoji duši na izveličanje, s čemur si je napeljal studenec blagoslova božjega že na to revno posvetno življenje, katero mu je vsled tega rodilo tolišnje zaklade za večnost. To vendar ni tako silno težavno, da bi tudi mi ne mogli tega doseči! Išcite toraj tega zaklada in skušajte si ga pridobiti, pa boste takoj čutili, kakošno plačilo se že na tem svetu doseže, če se dela Bogu na čast.

Povejte mi po pravici, ali mislite, da boste v bodoče kaj več trpeli, če boste svoja dela bolj potrpežljivo opravljali, in zopernosti tega življenja bolj voljno prenašali, kakor ste jih do sedaj? Ali res mislite, kdo vé koliko da boste na slabem, če boste bolj bogaboječe živeli, boleznin ubožstvo bolj krščanski prenašali? Verjemite mi, da se bodete tako tisočkrat manj nesrečne čutili, v srcu se vam bo pa naselil mir božji.

O ljubi kmetič, ki se trudiš od zgodnjega jutra pa do poznega večera za svoj kruh, vedno imej pred očmi nezapeljivo resnico, za katero si se do sedaj tako malo zmenil: da je tiho, mirno, vbožno in od svetá zaničevano življenje najboljša in najvarnejša pot v nebesa. Še vsi verni so to pripoznali, da je resnično!

Le pomislite, da ste prav tako za nebesa vstvarjeni, kakor cesarji, kralji, vojvode, bogataši in učenjaki. Pomislite dalje, da imate pa še to posebno prednost pred onimi, da vas ne moti tolikanj skušnjav na vaši poti v nebesa, kakor pa velikaše tega sveta. Sovražite greh, povzdigujte svoje misli nad prazne in zanikrne reči te zemlje gori v kraljestvo božje v svete nebesa. O povzdigni se žalostna duša v višave, zapusti, zapusti dolino solzá! Ozri se v nebesa zveličanske slave, saj ondi otroci so božji doma! Posvetite vsa svoja dela Bogu, tudi pri majhnih in zanikrnih ne delajte nobene izjeme in občutili bode, kako vam bo milost Jezusova napolnila vaše srce. Tu bode, zdatno manj trpeli, če se bode, po tem ravnali, onstran groba čakajo vas pa nebesa. Da bi pa te neprecenljivo srečo laglje

dosegli, podati vam hočemo nekoliko kratkih pravil za življenje; pazno jih prebirajte in zvesto se po njih ravnajte.

XI.

Kratka pravila za kmete.

Svoje prve misli posvetite vsako jutro Bogu, na to sramožljivo vstanite, ter sklenite, da bode te Bogu radi in zvesto, ter z velikim zaupanjem in veseljem služili, napravite si znamenje svetega križa in poškropite se z blagoslovljeno vodo.

Nikdar ne opustite **jutranje molitve** in zbranih misli in pobožnega srca jo opravljajte. Kedar Vam ne dopušča čas, molite vsaj med delom ali spotoma; vendar pa je boljše doma to storiti, če Vam je le količkaj mogoče.

Vže takoj zjutraj vse **svoja dela Bogu darujte**, kaj te le na ta način delati bode te za Boga in za obilno plačilo, kakoršno vas po smrti čaka v nebesih. Večkrat čez dan to sveto misel ponovite in le mislite si, da je Bog pri vsakem vašem delu pričujoč. Zato pa recite: „Poglej o

nebeški oče, iz ljubezni do tebe in po tvojem povelju hočem to delo izvršiti!“ Zopet drugikrat zdihnite: „O Gospod, grešnik sem, prav je da trpim!“ Iz prav tako svetega namena vsedajte se k mizi in hodite k počitku, če hočete, da se Vam bodo Vaši koraki tukaj šteli v zasluženje za oni svet.

Če je le mogoče, bodite vsak dan pri **sv. maši**. **Varujte se samopašnosti**, brezmernega uživanja jedi in pijače; prav posebno se pa varujte razuzdanih in brezverskih ljudi. Hujšega sovražnika pod milim Bogom ne morete imeti, kakor je človek, ki Vas sè svojim nesramnim gobezdanjem skuša ob versko prepričanje pripraviti. Kdor Vam vzame premoženje, vzel Vam je veliko; kdor Vam vzame čast vzel Vam je še več; kdor Vam pa vero vzame, ta Vam je pa vse vzel!

Tudi **večerne molitve** nikari ne opuščajte in opravite jo, če se le dá, vsi skupaj. Po molitvi si pa sprašujte še vest. Premislite dobro, v čem da ste se čez dan pregrešili in kako ste sploh dan preživeli. Konečno si naložite kaj malega za pokoro in premislite, kako se bode

v bodočnosti greha in grešne priložnosti najlaglje skrbno ogibali.

Veliko dobička bodele imeli, če pozimi, kedar so dolgi večeri, kaj berete iz kakih svetih bukev, ali pa tudi komu drugemu brati rečete.

Pred vsem drugim **posvečujte pa nedelje** in praznike, ter jih bogoljubno preživite. Spomnite se, da so to dnovi Gospodovi, dnovi molitve, blagoslova božjega in dnovi zveličanja našega. Od nedeljskega praznovanja odvisno je večinoma Vaše zveličanje. Nobena reč naj Vas ne odvraca od službe božje, posebno pa od sv. maše ne, kajti to je dolžnost, ktero cerkev od nekđaj jako strogo zapoveduje. Prav tako radi hodite h krščanskemu nauku ter ne izostajajte brez nujne potrebe.

Prizadevajte si **božje in cerkvene zapovedi** vestno spolnovati. Prejemajte večkrat in ne po redkem svete zakramente. Spoved opravite vselej z dobrim in trdnim sklepom, poboljšati se, če hočete da bodele dober sad imeli od nje.

Pristopajte k mizi Gospodovi, kolikorkrat Vam bo spovednik Vaš dovolil. Vselej morate

biti pa prav skrbno pripravljeni, če hočete deležni postati velikega sadu zasluženja božjega.

Vsak smrtni greh naj se Vam na vso moč gnjusi, in vse rajši privolite, kakor pa v smrten greh! Milost božjo morate pač bolj čislati, kakor pa še tako posvetno srečo, bolj kakor zdravje in življenje.

Odtegujte se vedno **slabi družčini**, plešiščem, prijaznosti z drugim spolom, večernim shajališčem in ponočevanju. Kakor pred strupenim gadom bežite pa pred igralcem. Koliko ljudi je prav v najnovejšem času vže prišlo ob premoženje, čast in življenje. Kar si si leta in leta s težavo pridobil, pogoltne ti igra lahko v petih minutah, tebi pa družega ne ostane, kakor obupljivost.

Pazite, da Vam ne uide kaka grda beseda iz ust bodisi **kletvina** ali **klafanje**. Če Vas doleti kaj zoprnega, kar ne bo po vaši volji, ne jezite se in nikari ne kolnite, temveč tudi za zoperne dari božje zahvalite se Bogu; saj ne veste, čemu da Vam jih je poslal. Ob takih prilikah le vedno rečite: „O Gospod, zgodi naj se Tvoja volja!“

Ljubite resnico, laž pa sovražite.

Nar večjo ceno v vaših očeh ima naj sramožljivost in čistost. S strahom in s sramoto navda naj vas vsaka beseda, ali celó samo nagli pogled, če taisti čistost ali sramožljivost žali. Ogibajte se vsake take družčine, ki je hudobna in razuzdana v besedi in obnašanji. V peklu je prav veliko ljudi, ki so se le zarad tega tjekaj pogreznili, ker so se preveč pečali s pijanci in razuzdanci.

Kdor bi se drznil v pričo Vas kaj govoriti zoper vero, zoper nravnost (lepo obnašanje) ali kaj slabega o svojem bližnjem, ga le kar posvarite z modrimi besedami. Če pa tega ne morete, naznanite nesramnemu človeku svojo nevoljo s temnim obrazom.

Vaša vest naj bode kakor Tobijeva, vedno tanka in plašna, glede ptujega premoženja, če tudi je kaj malega.

Svojega bližnjega ljubite, kakor svojega brata. Postrezite mu povesod in vselej, kjer ga najdete v nadlogah, težavah ali v potrebi, ne morda, da bi kako časno plačilo ali povračilo prejeli, temveč zarad Boga samega.

Ves čas svojega življenja častite svetnike, izvoljence božje in angele-varuhe. Priporočajte se ves čas tukajšnjega življenja Mariji Materi Božji. Češčenje Matere Božje je znamenje izvoljenih in pobožne duše trdijo, da noben pravi Marijni služabnik ne bo pogubljen.

